

2011
ОВО ЈЕ
РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ

ISSN 2232 -7304

UDC 311(497.6 Republika Srpska)

Главни уредник:

Др Радмила Чичковић

Редакциони одбор:

Др Радмила Чичковић, Радослав Латинчић,

Богдана Радић, Јелена Ђокић,

Велимир Савић, Александра Зец

**Начелник Одјељења за израду публикационих
база података и статистичких публикација:**

Владан Сибиновић

Припрема података:

Статистичка одјељења

Техничка припрема текста, табела и графикана:

Владан Сибиновић, Вердана Ђејван

Дизајн и прелом:

Никола Савић

Лектор:

Далибор Смиљгић

Одговара:

Др Радмила Чичковић, директор

Штампа:

Comesgrafika, Бања Лука

За штампарiju:

Звонко Савић

ПРЕДГОВОР

Дозволите да вас позовем да боље упознамо Републику Српску уласком у свијет бројева, на један једноставнији и сликовитији начин кроз публикацију „Ово је Република Српска“, коју већ четврту годину издаје Републички завод за статистику Републике Српске.

Овим издањем, једним новим приступом, истичемо актуелне области живота и рада Републике Српске, фокусирањем на петогодишњи период. Истовремено, поредећи податке са упоредивим у окружењу откривамо позицију Републике Српске.

Са задовољством приказујемо и нова истраживања, иновације у Републици Српској и истраживање и развој.

Публикација истовремено нуди превод на енглески језик, а доступна је и на интернет страници Републичког завода за статистику.

Захваљујем се свима који су учествовали на припреми и изради ове публикације, као и корисницима на приједлозима за бољи садржај и изглед овог вриједног издања.

Др Радмила Чичковић

Директор Републичког завода за статистику

САДРЖАЈ

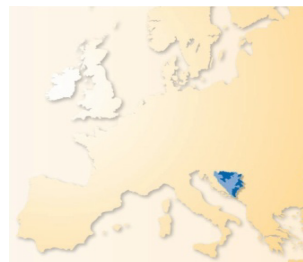
ЗНАКОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ - 5
ОПШТИ ПОДАЦИ - 7
01 ГЕОГРАФСКИ И МЕТЕОРОЛОШКИ ПОДАЦИ - 8
02 РЕГИСТАР ЈЕДИНИЦА РАЗВРСТАВАЊА - 13
03 СТАНОВНИШТВО - 15
04 ПЛАТЕ - 18
05 ТРЖИШТЕ РАДА - 20
06 БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД - 23
07 ЖИВОТНИ СТАНДАРД И СИРОМАШТВО - 27
08 ИНВЕСТИЦИЈЕ - 29
09 ЦИЈЕНЕ - 31
10 ПОЉОПРИВРЕДА - 34
11 ШУМАРСТВО - 38
12 ЖИВОТНА СРЕДИНА - 42
13 ИНДУСТРИЈА - 45
14 ЕНЕРГЕТИКА - 48
15 ГРАЂЕВИНАРСТВО - 51
16 СПОЉНА ТРГОВИНА - 53
17 УНУТРАШЊА ТРГОВИНА - 55
18 УГОСТИТЕЉСТВО - 57
19 ТУРИЗАМ - 59
20 САОБРАЋАЈ И ВЕЗЕ - 60
21 ОБРАЗОВАЊЕ - 63
22 КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ - 70
23 ЗДРАВЉЕ - 73
24 ЗДРАВСТВЕНО, ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ - 75
25 СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА - 78
26 ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ - 81

ЗНАКОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ

-	нема појаве
...	не располаже се податком
0	податак је мањи од 0,5 од дате јединице мјере
∅	просјек
()	податак је мање поуздан - коефицијент варијације (CV) мањи од 0,20 а једнак или већи од 0,10 или изражено у процентима $10\% \leq CV < 20\%$
(( ))	податак је непоуздан - коефицијент варијације (CV) мањи од 0,30 а једнак или већи од 0,20 или изражено у процентима $20\% \leq CV < 30\%$
•	податак је екстремно непоуздан - коефицијент варијације (CV) једнак или већи од 0,30 или изражено у процентима $CV \geq 30\%$
:	подаци су статистички непоуздани (до 20 појава)
*	исправљен податак
***	повјерљив податак
1	ознака за напомену у табели
°C	степен целзијуса
m	метар
m ²	квадратни метар
m ³	кубни метар
km	километар
km ²	квадратни километар
м.н.в.	метара надморске висине
ha	хектар
t	тона
kW	киловат
GWh	гигават час
хиљ.	хиљада
мил.	милион
ком.	комад
АПД	Анкета о потрошњи домаћинства
АРС	Анкета о радној снази
БДП	Бруто домаћи производ
СОICOP	Класификација личне потрошње према намени
ISCED	Међународна стандардна класификација образовања
NACE Rev 1.1	Европска класификација дјелатности
КМ	конвертибилна марка

Подручја дјелатности¹

A	Пољопривреда, лов и шумарство
B	Рибарство
C	Вађење руда и камена
D	Прерађивачка индустрија
E	Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом
F	Грађевинарство
G	Трговина на велико и трговина на мало; оправка моторних возила, мотоцикала и предмета за личну употребу и домаћинство
H	Угоститељство
I	Саобраћај, складиштење и комуникације
J	Финансијско посредовање
K	Пословање некретнинама, изнајмљивање и пословне дјелатности
L	Државна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање
M	Образовање
N	Здравствени и социјални рад
O	Остале јавне, комуналне, друштвене, социјалне и личне услужне дјелатности
P	Дјелатност домаћинства
Q	Екстериторијалне организације и тијела

Република Српска је проглашена 9. јануара 1992. године, а као државни ентитет Босне и Херцеговине верификована је Дејтонским мировним споразумом и потписивањем мира у Паризу, 14. децембра 1995. године.

Република Српска је данас парламентарна република са ограниченим међународним субјективитетом. Највећи град Републике Српске је Бања Лука која представља административни, привредни и културни центар Републике Српске.

	Назив	РЕПУБЛИКА СРПСКА
Симболи	амблем	
	застава	
	Службени језици	језик српског народа, језик бошњачког народа језик хрватског народа
	Службена писма	ћирилица, латиница
	Становништво (2010. година, процјена)	1 433 038
	Површина¹	24 858 km ²
Територијално уређење	Општине	61
	Градови	2
	Монета	Конвертибилна марка (KM)
	Међународна банкарска шифра (ISO code)	BAM

¹ Према NACE Rev.1.1.

¹ Привремени податак о површини Републике Српске који укључује и дио Брчко дистрикта.
Извор: Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове

Географски положај Републике Српске је изузетно повољан.

Територија Републике Српске налази се између 42°33' и 45°16' сјеверне географске ширине и 16°13' и 19°38' источне географске дужине, односно захвата сјеверни и источни дио геопростора Босне и Херцеговине. Република Српска има површину од 24 858 km².

Република Српска спада у групу континенталних простора - нема излаз на море, а смјештена је на контакту двију великих природно-географских и друштвено-економских регионалних цјелина - панонске и медитеранске.

Према територијалној организацији на територији Републике Српске утврђена су два града: Град Бања Лука и Град Источно Сарајево, као и 61 општина. Град Бања Лука у свом саставу нема општина, а подручје Града Источно Сарајево чине подручја општина: Источна Илиџа, Источно Ново Сарајево, Пале, Соколац, Источни Стари Град и Трново. Град Бања Лука је највећи град Републике Српске и представља административни, привредни и културни центар Републике Српске.

Републику Српску пресијецају виталне комуникационе везе.

У саобраћајно-географском смислу положај Републике Српске је од посебног значаја. То се првенствено односи на меридијански правац који ријечним долинама Босне и Неретве, пресијецајући динарски планински комплекс, повезује средњоевропску и медитеранску макрорегију. Ништа мањег значаја није нити упоредни правац који повезује Републику Српску са централнобалканским и западноевропским простором. Значајан је излаз Републике Српске на ријеку Саву којом се веже на европску ријечну саобраћајницу Рајна-Мајна-Дунав.

Природна обиљежја Републике Српске су веома сложена, што је резултат њене припадности различитим природногеографским цјелинама и њиховој геоморфолошкој еволуцији.

1.1. Географске координате крајњих тачака

	Сјеверна географска ширина	Источна географска дужина ¹	Општина	Насељено мјесто
Сјевер	45° 16'	16° 56'	Козарска Дубица	Средина ријеке Саве - 1 km сјеверозападно од насеља Градина Доња
Југ	42° 33'	18° 27'	Требиње	5 km јужно од насеља Граб
Исток	44° 03'	19° 38'	Братунац	4 km сјевероисточно од мјеста Жлијебац
Запад	44° 57'	16° 13'	Крупа на Уни	Караново Брдо код насељеног мјеста Средњи Бушевић

¹ по Гриничу

Извор: Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове

У сјеверном перипанонском дијелу брежуљкасти терени изграђени од кенозојских наслага постепено се спуштају у равничарске просторе са алувијалним заравнима и ријечним терасама који уједно чини и најплоднији дио Републике Српске. На том простору издижу се само неколико усамљених планина - Козара, Просара, Мотајица, Вучијак, Озрен и Требовац, те крајњи сјеверо-источни огранци Мајевице. Према југу равничарски простор преко брежуљкастог терена прелази у планинско подручје које заузима и највећи дио површине Републике Српске. Највиши планински врх на територији Републике Српске је Маглић, који се налази на 2 386 метара надморске висине на истоименој планини.

Највеће ријеке Републике Српске су Дрина (305 km), Сава (202 km) и Врбас (117 km) које припадају црноморском ријечном сливу. Све воде јужно од планинског превоја Чермерно, на подручју Источне Херцеговине припадају јадранском ријечном сливу (Требишњица, Неретва). Веће ријеке у Републици Српској су још и Босна и Требишњица. Највеће језеро Републике Српске је Билећко језеро (на Требишњици) површине 27,064 km², које је и највеће вјештачко језеро на Балканском полуострву. Највеће природно језеро је Штиринско (на Зеленој) површине 0,129 km².

Природни потенцијали су свакако један од кључних фактора у садашњем и будућем развоју Републике Српске и њеном економско-географском обликовању. У том смислу у најважније природне потенцијале спадају пољопривредно земљиште, шумски комплекси, хидро-климатски услови и рудни и минерални ресурси.

1.2. Највише планине и планински врхови

Планина	Врх	Надморска висина, м
Маглић	Маглић	2 386
Волујак	Волујак	2 336
Лелија	Велика Лелија	2 032
Зеленгора	Брегоч	2 014
Клековача	Клековача	1 961
Црвањ	Зимомор	1 920
Јахорина	Огорјелица	1 916
Виторог	Велики Виторог	1 906
Бјеласница (Гатачка)	Бјеласница	1 867
Баба	Ћед	1 735
Вучево	Жрвањ	1 696
Романија	Велики Лупоглав	1 652
Требевић	Требевић	1 629
Јавор	Велики Жеп	1 537

Извор: Природно-математички факултет Бања Лука, Катедра за физичку географију

1.3. Најдуже ријеке

Ријеке	Дужина тока, km	
	укупно	у Републици Српској
Дрина	341,0	305,0
Сава	945,0	202,0
Врбас	249,9	117,0
Врбања	95,4	95,4
Сана	157,7	85,0
Уна	212,5	82,0
Укрина	80,9	80,9
Босна	279,4	79,0

Извор: Агенција за воде обласног рјечног слива Сава, Бијељина

1.4. Највећа језера и рибањаци

	Површина, km ²	Надморска висина, м	Највећа дубина, м	Запремина воде, мил. m ³
ВЈЕШТАЧКА ЈЕЗЕРА				
Билећко (на Требишњици)	27,064	400	104,0	1 280,0
Перућачко (на Дрини)	12,401	290	70,0	355,0
Зворничко (на Дрини)	8,876	140	28,0	89,0
Вишеградско (на Дрини)	8,900	336	78,0	161,0
Бочац (на Врбасу)	2,330	282	62,0	52,7
ПРИРОДНА ЈЕЗЕРА				
Штиринско (на Зеленгори)	0,129	1 672	4,5	0,255
Котланичко (на Зеленгори)	0,044	1 528	10,0	0,250
Улошко (на Црвању)	0,043	1 058	14,0	0,255
Доње Баре (на Зеленгори)	0,021	1 475	4,5	0,057
Орловачко (на Зеленгори)	0,021	1 438	5,0	0,054
РИБЊАЦИ				
Санџани (на Гомјеници)	11,179	143	4,0	...
Бардача (на Матури)	7,472	90	2,2	...
Прњавор (на Вијаки)	6,664	134	3,5	...
Срековац (на Укрини)	3,980	85	3,0	...

Извор: Природно-математички факултет Бања Лука, Катедра за физичку географију

Климатске катактеристике

Различити климатски утицаји, који дјелују на простору Републике Српске, су резултат природних фактора и законитости опште циркулације ваздушних маса овог простора. Према томе, на територији Републике Српске могу се издвојити три климатска типа и то:

1. Сјеверни перипанонски простор, има умјерено континенталну климу. Одликује се са умјерено хладним зимама и топлим љетима. Вриједности средње годишње температуре ваздуха овог климатског типа крећу се од 12°C до 19°C.

2. Планинска и планинско-котлинска клима, захвата највећи дио Републике Српске. Планински масиви имају кратка и свјежа љета и хладне и сњеговите зиме, гдје се високи сњежни покривач дуго задржава. Средња годишња температура ваздуха је између 5°C и 7°C. Брежуљкаста подручја те котлине и долине имају нешто блажу климу.

Простори који имају обиљежја планинско-котлинске климе имају средњу годишњу температуру ваздуха око 10°C. Зиме су умјерено хладне са снјегом, са честим температурним инверзијама и маглама, док су љета умјерено топла.

1.5. Годишње вриједности важнијих метеоролошких параметара, 2010.

Мјерна станица	Средња годишња температура ваздуха, °C	Облачност, десетине	Влажност, %	Инсолација, час
Бања Лука	11,6	6,5	78	1 636
Бијељина	11,9	6,4	81	-
Билећа	12,4	5,5	73	2 085
Вишеград	11,2	7,2	76	-
Градишка	11,9	5,9	75	-
Добој	11,3	6,8	80	1 621
Мркоњић Град	9,4	6,4	78	-
Нови Град	10,8	6,2	76	-
Приједор	11,5	6,5	76	1 636
Рибник	10,5	6,1	79	-
Соколац	7,6	6,4	79	1 628
Србац	10,4	-	75	-
Требиње	14,4	4,9	63	-

Извор: Републички хидрометеоролошки завод

1.6 Земљотреси²

Мјесто	Степен јачине земљотреса	Вријеме земљотреса		
		датум	час	минут
Гацко	6-7	25. X 1902.	21	45
Власеница	6-7	25. XII 1908.	21	30
Љубиње	8	14. II 1927.	3	43
Дервента	7	17. XII 1940.	10	52
Трескавица (планина)	8	11. VI 1962.	7	15
Зловрх (планина)	7	3. VII 1967.	2	55
Бања Лука	8	26. X 1969.	15	36
Бања Лука	9	27. X 1969.	8	10
Бања Лука	8	31. XII 1969.	13	18
Вележ (планина)	8	3. X 1979.	22	57
Берковићи	6-7	27. IX 2005.	0	25
Требиње	6-7	14. XI 2008.	13	26
Пале	5-6	31. III 2009.	1	46

Извор: Републички хидрометеоролошки завод

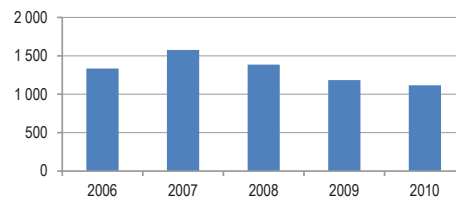
ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
је Перућица строго
заштићени резерват
у Националном парку
Сутјеска и једна од
ријетких сачуваних
прашума Европе.

3. Измијењена варијанта медитеранске-јадранске климе.

Јужни дио Републике Српске односно простор ниске Херцеговине има измијењену варијанту јадранске климе. Овај простор се назива Хумине, за разлику од простора Рудина који захвата више планинске дијелове херцеговачког крша кога, у климатском погледу, карактерише прелазна варијанта између климе Хумина и планинске климе. Средња годишња температура ваздуха је између 14°C и 14,7°C. У овом климатском простору смјештен је најтоплији град Републике Српске - Требиње.

Смањен број основаних правних субјеката у 2010.

Број основаних правних субјеката показује опадајући тренд од 2007. године. Негативни ефекти глобалне финансијске и економске кризе утицали су на број основаних правних субјеката и током 2010. године.

Графикон 2.1. Број основаних правних субјеката по годинама, 2006 – 2010.

Највећи број основаних правних субјеката у 2010. години, њих 36,9% према дјелатности коју претежно обавља, разврстано је у подручје Остале јавне, комуналне, друштвене, социјалне и личне услужне дјелатности, 20,7% претежно обавља дјелатности из подручја Трговине на велико и трговине на мало, поправке моторних возила, мотоцикала и предмета за личну употребу и домаћинство, а 9,1% обавља дјелатности из подручја Пословање некретнинама, изнајмљивање и пословне дјелатности.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
су у мање од четвртине
основаних правних
субјеката у Републици
Српској директори/
руководиоци жене.

¹ Приказани су само земљотреси интензитета шест и више степени. Интензитет земљотреса у епицентру је одређен по MCS (Меркали-Канкани-Зиберг) скали. Вријеме је дато по GMT (по Гриничу).

Дјелатност трговине најзаступљенија дјелатност правних субјеката.

Посматрајући укупан број правних субјеката регистрованих у Републици Српској, структура је нешто другачија. Највише правних субјеката према дјелатности коју претежно обавља разврстано је у подручје Трговине на велико и трговине на мало, поправке моторних возила, мотоцикала и предмета за личну употребу и домаћинство.

Подаци о правним субјектима добијени су из административног Регистра јединица разврставања Републичког завода за статистику. Разврставање правних субјеката према дјелатности коју обављају дефинисано је Законом о Класификацији дјелатности и регистру јединица разврставања. Регистар обухвата све субјекте са сједиштем на територији Републике Српске. У регистар се не уписују физичка лица која обављају предузетничку дјелатност.

2.1. Број правних субјеката према Класификацији дјелатности, стање 31. децембар

Подручја дјелатности	2006	2007	2008	2009	2010
УКУПНО	18 880	20 453	21 835	22 993	24 055
A	667	717	778	815	845
B	28	31	33	35	37
C	106	123	139	144	148
D	2 870	3 101	3 284	3 415	3 510
E	114	135	152	165	174
F	1 003	1 092	1 175	1 243	1 290
G	6 706	7 067	7 330	7 613	7 807
H	259	282	297	314	323
I	1 060	1 156	1 245	1 282	1 333
J	117	143	153	157	160
K	1 034	1 173	1 326	1 413	1 510
L	645	598	584	586	578
M	453	455	475	468	477
N	242	260	274	284	383
O	3 576	4 119	4 589	5 058	5 479
Q	-	1	1	1	1

Становништво Републике Српске

Процијењени број становника Републике Српске у 2010. износи 1 433 038 и мањи је у односу на претходну годину за 2 141 становника. Један од разлога пада броја становништва је негативан природни прираштај.

У поређењу са земљама из окружења само Словенија биљежи благи раст становништва.

Живорођена дјеца

У 2010. години Република Српска биљежи пад живорођених од 4,3%. Просјечна старост мајке приликом рађања првог дјетета је 25,9 година. Од 2006. године укупна просјечна старост мајке се повећала за једну годину и данас износи 27,7 година.

У задњем периоду око 85 % живорођене дјеце рађа се у браку.

3.1. Укупна просјечна старост мајке приликом рађања, 2009. (упоредни преглед)

	Просјечна старост
Република Српска	27,7
Република Србија	28,2
Хрватска	28,9
Црна Гора	28,4
Словенија	29,9
ЕУ-27	29,7

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА ...
се становништво Републике Српске сваке године смањује за величину једне општине као што је Источни Стари Град, Берковићи...

Умрли у Републици Српској

Укупан број умрлих у 2010. години у односу на претходну годину је мањи за 1,9%. Просјечна старост умрлог лица у Републици Српској је 72,1 године. У просјеку жене дуже живе од мушкараца око пет година. Скоро половина

умрлих лица умре од болести система крвотока, а једна четвртина умре од малигних тумора.

На хиљаду живорођених беба, у просјеку умре око четири бебе до годину дана старости. Послејне Словеније, Република Српска има најнижу стопу смртности одојчади у државама из околине.

3.2. Умрли у Републици Српској

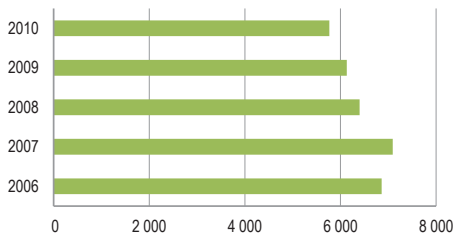
	2006	2007	2008	2009	2010
Свега	13 232	14 146	13 501	13 775	13 517
Мушки	6 904	7 302	7 058	7 099	6 935
Женски	6 328	6 844	6 443	6 676	6 582

Закључени бракови

Од 2007. године број закључених бракова се смањује. На хиљаду становника у просјеку имамо четири нова склопљена брака.

Најстарији младожења у 2010. години имао је 90 година, а невеста 85 година, док најмањи младожења који је закључио брак имао је 17 година, а невеста 16 година.

Просјечна старост невесте приликом закључења брака је 27,4, док први брак у просјеку закључују са 25,9 година. Просјечна старост младожење приликом закључења брака је 31 година, а први брак у просјеку склапају са 29,2 године.

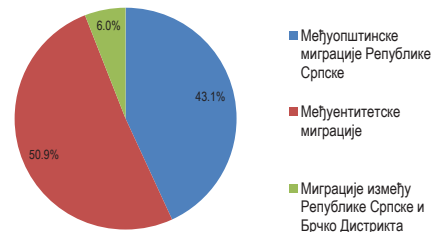

Графикон 3.1. Закључени бракови, по годинама

Миграције Републике Српске

Око половине унутрашњих миграција у Републици Српској чине миграције између Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине, а нешто више од једне трећине чине миграције између општина Републике Српске.

Највећа кретања становништва забиљежена су у старосној групи 20-29 година. У овој старосној групи жене се чешће одлучују за пресељење од мушкараца, док у старосној групи 30 и више година, мушкарци више учествују у миграцијама.

Графикон 3.2. Унутрашња миграциона кретања (досељени/одсељени) у Републици Српској, 2010.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА ... Република Српска има више досељеног становништва из Федерације Босне и Херцеговине и Брчко дистрикта, него што је из Републике Српске одсељено у Федерацију Босне и Херцеговине и Брчко дистрикт.

Просјечна плата биљежи стални раст од 2006. до 2009. године

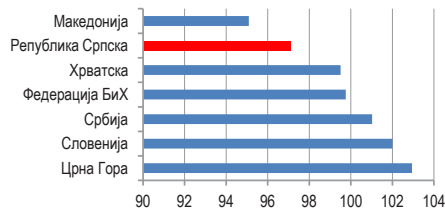
Просјечна нето плата од 2006. године биљежила је стални раст до 2009. године, али је у 2010. години смањена за 0,5% у односу на 2009. годину. Свјетска економска криза, која је почела у 2008. години, имала је негативан утицај на кретање плата тек у 2010. години. На кретање плата, као једног од главних индикатора стања на тржишту рада, утиче понуда радне снаге, која се у 2010. години значајно повећала и тражња за новим радницима односно потребе за отварањем нових радних мјеста, која се у 2010. години значајно смањила.

4.1. Просјечне нето плате по подручјима КД, 2006-2010.

	2006	2007	2008	2009	2010
УКУПНО	521	585	755	788	784
A	446	516	618	605	583
B	446	531	680	646	631
C	602	689	849	893	944
D	379	434	490	524	551
E	678	701	828	927	920
F	418	484	536	551	555
G	371	429	506	547	585
H	349	384	457	487	531
I	652	676	758	792	773
J	1 088	1 200	1 219	1 260	1 221
K	535	618	639	629	619
L	773	888	1 023	1 082	1 046
M	458	491	832	901	885
N	529	614	1 109	1 037	1 018
O	457	514	582	644	615

У Републици Српској у 2010. години је преко 3,1 милијарде КМ исплаћено за бруто плате радника што чини нешто више од трећине бруто домаћег производа.

Највећу нето плату у 2010. години примали су запослени у подручју Финансијско посредовање 1 221 КМ. У овом подручју је запослено 2,5% од укупног броја радника у Републици Српској а сваки други има високу или вишу школску спрему. С друге стране, радници запослени у угоститељству, грађевинарству, пољопривреди и прерађивачкој индустрији имају плату знатно нижу од просјечне. Најмање плаћени радници, са просјечном платом од 531 КМ, чине 1,4% укупног броја запослених, раде у подручју Угоститељство, које упошљава 9,2 % запослених са високом и вишом школском спремом.

Графикон 4.1. Реално кретање плата (2010/2009), у индексима

До 2009. године, просјечна нето плата је у сталном порасту и у земљама у окружењу, да би у 2010. дошло до заустављања раста односно до пада плата.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
је просјечна нето плата у Словенији скоро три пута већа него у Републици Српској.

Настављен тренд раста стопе незапослености и у 2010.

Негативни ефекти свјетске економске кризе су се након 2008. године одразили и на тржиште рада Републике Српске. Након што се стопа незапослености од 28,5 % у 2006. години спустила на 20,5% у 2008. години, од 2009. године је поново почела да расте. Стопа незапослености у 2009. години је порасла за 0,9 процентних поена, а у 2010. години за 2,2 процентна поена.

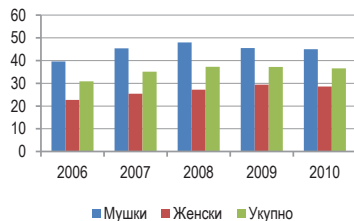
Посматрано по полу, у 2010. години у односу на претходну годину већа је стопа незапослености жена за 3,5 процентних поена, док је стопа незапослености мушкараца већа за 1,4 процентна поена.

Упркос свјетској економској кризи, промјене стопе запослености у периоду од 2008. до 2010. године су мање од једног процентног поена.

Стопа запослености мушког дијела популације у 2010. години је 45,0% и већа је за 16,4 процентна поена у односу на стопу запослености женског дијела популације, што је за ово поднебље уобичајена разлика.

5.1. Стопе незапослености¹

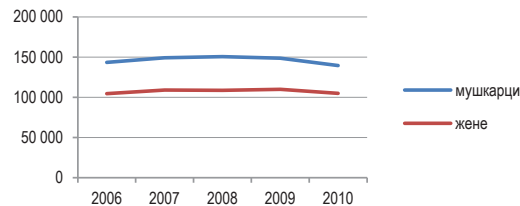
	2006	2007	2008	2009	2010
Мушки	27,6	23,8	18,2	20,6	22,0
Женски	30,0	27,5	24,1	22,4	25,9
УКУПНО	28,5	25,2	20,5	21,4	23,6

Графикон 5.1. Стопе запослености (15-64 година старости)

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА... је стопа незапослености у старосној категорији 15-24 године више него двоструко већа од стопе незапослености у ЕУ, али незнатно већа од стопе незапослености у Шпанији.

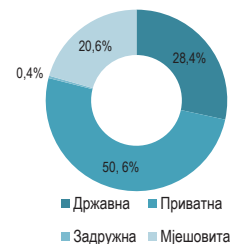
¹ Извор: Анкета о радној снази

Графикон 5.2. Запослени по полу, годишњи просјек

Смањује се број запослених и у 2010. години

Смањење броја запослених је након 2009. године настављено и у 2010. години у односу на 2009. годину, број запослених се смањио за 5,5%, док се број незапослених повећао за 4,2%.

Графикон 5.3. Запослени према облику својине, 2010.

Сваки други запослени ради у пословним субјектима који су у приватној својини, а сваки пети запослени је предузетник или ради код предузетника. Половина запослених у Републици Српској ради у Прерађивачкој индустрији, Трговини и Државној управи. Сваки други радник има највише завршену средњу школу, а сваки четврти завршену високу или вишу. Сваки шести запослени је млађи од 30 година, а четвртина запослених је старија од 50 година.

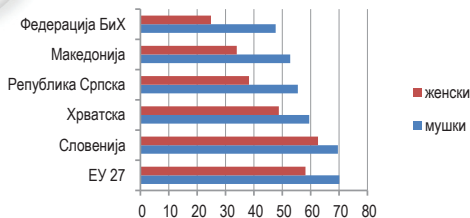
Свако друго лице које тражи запослење има завршену средњу школу док високу или вишу школу има свако петнаесто. Трећина незапослених је млађа од 30 година, а сваки пети незапослени је старији од 50 година.

5.2. Запослени по подручјима КД, годишњи просјек

Подручје КД	2006	2007	2008	2009	2010
УКУПНО	248 139	258 236	259 205	258 634	244 453
A	8 074	8 098	8 918	8 869	8 632
B	261	282	315	317	288
C	3 561	4 348	4 970	4 759	5 022
D	51 590	50 490	58 356	55 117	49 014
E	9 188	8 959	9 347	9 494	9 515
F	12 078	12 700	14 447	15 012	12 774
G	47 036	50 688	53 081	53 327	46 839
H	14 649	15 598	14 685	14 010	11 895
I	15 205	16 089	15 078	15 396	19 983
J	2 792	3 272	3 890	5 227	5 108
K	9 204	10 173	9 500	9 295	8 039
L	19 405	20 245	21 092	22 797	22 552
M	17 111	17 692	18 196	18 886	19 611
N	15 800	15 926	15 692	16 145	16 525
O	22 185	23 676	11 638	9 983	8 656

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
је двоструко већи број
запослених доктора
наука и магистара у 2010.
години у односу на 2006.

Земље у окружењу су, такође, још увијек под
утицајем посљедица свјетске економске кризе
тако да се и код њих и у 2010. години биљежи
смањење броја запослених и повећање броја
незапослених.

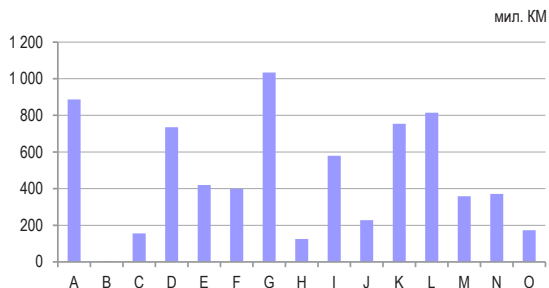

Графикон 5.4. Стопе запослености у земљама у окружењу

Високе стопе номиналног и реалног раста Бруто домаћег производа
обилежале су период од 2005. до 2008. године. Као посљедица глобалне
финансијске и економске кризе у 2009. години БДП је имао негативну стопу
раста, након чега у 2010. години, биљежи благи раст номинално за 1,0% и
реално за 0,8%.

6.1. Бруто домаћи производ и бруто додата вриједност, 2010.

	Текуће цијене, у хил. КМ	Стопа реалног раста, %
A Пољопривреда, лов и шумарство	886 709	-5,7
B Рибарство	2 833	-32,9
C Вађење руда и камена	155 527	11,0
D Прерађивачка индустрија	735 440	4,5
E Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	419 960	3,0
F Грађевинарство	399 596	-7,9
G Трговина на велико и мало	1 033 400	2,1
H Угоститељство	124 775	3,6
I Саобраћај, складиштење и комуникације	579 199	2,5
J Финансијско посредовање	228 301	0,9
K Активности у вези са некретностима, изнајмљивање и пословне дјелатности	753 770	2,5
L Државна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање	814 873	0,8
M Образовање	358 329	2,8
N Здравствени и социјални рад	371 393	4,1
O Остале јавне комуналне, друштвене и личне услужне дјелатности	172 972	3,4
FISIM (минус)	174 243	3,7
Бруто додата вриједност	6 862 834	0,8
Порези на производе и услуге минус субвенције	1 445 286	0,8
Бруто домаћи производ	8 308 120	0,8

Графикон 6.1. Бруто додата вриједност, текуће цијене, 2010.

Преко 1 300 милиона КМ бруто додате вриједности ствара се у индустријским дјелатностима.

У укупном бруто домаћем производу за 2010. годину подручје Прерађивачке индустрије учествује са 8,9%, подручје Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом са 5,1% и подручје Вађење руда и камена са 1,8%. Посматрано са становишта запослености ова подручја имају доминантну улогу и запошљавају око четвртине укупног броја запослених.

6.2. Бруто домаћи производ и бруто додата вриједност, текуће цијене, структуре

	2006	2007	2008	2009	2010
Пољопривредне дјелатности	13,2	12,6	11,6	11,3	10,7
Непољопривредне дјелатности	20,1	20,5	21,3	22,0	20,6
Услугне дјелатности	48,2	48,3	51,3	52,6	53,4
FISIM (минус)	1,3	2,0	2,1	2,3	2,1
Бруто додата вриједност	80,2	79,4	82,1	83,6	82,6
Порези на производе и услуге минус субвенције	19,8	20,6	17,9	16,4	17,4
Бруто домаћи производ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Посматрајући бруто домаћи производ Републике Српске у петогодишњем периоду уочавају се одређене промјене у његовој структури. Опада учешће пољопривредних дјелатности (пољопривреда, лов, шумарство и рибарство), док је учешће услужних дјелатности у сталном порасту и у 2010. години је веће за 5,2 процентна поена у односу на 2006. годину.

6.3. Бруто додата вриједност по институционалним секторима, текуће цијене, структуре

	2006	2007	2008	2009	2010
Нефинансијски сектор	43,9	46,4	49,9	48,6	49,4
Финансијски сектор	2,5	3,3	3,1	3,4	3,2
Сектор држава	18,1	18,5	20,6	22,0	21,9
Сектор домаћинства	36,4	33,5	28,1	28,1	27,2
Сектор непрофитних институционалних јединица које служе домаћинствима	0,8	0,8	0,9	0,6	0,8
FISIM (минус)	1,7	2,5	2,6	2,7	2,5
Бруто додата вриједност	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

У обрачуну бруто додате вриједности највеће учешће има нефинансијски сектор који у 2010. години учествује са 49,4%. Учешће овог сектора у бруто додатој вриједности се од 2006. године увећало за 5,5 процентних поена. Нефинансијски сектор чине приватна и јавна предузећа која своје приходе остварују на тржишту.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
62,3% бруто додате вриједности у 2010. години стварају пословни субјекти у приватној и мјешовитој својини.

6.4. Бруто домаћи производ

	2006	2007	2008	2009	2010
Бруто домаћи производ, текуће цијене, хиљ. КМ	6 543 726	7 350 985	8 489 287	8 222 974	8 308 120
Бруто домаћи производ по становнику, КМ	4 533	5 106	5 906	5 730	5 798
Бруто домаћи производ, стопе реалног раста	6,0	6,7	6,2	-3,0	0,8

Бруто домаћи производ по становнику као мјера стандарда становништва одређеног подручја у 2010. години порастао је за око 30% у односу на 2006. годину, односно за 1 265 КМ.

6.5. Доходовне компоненте бруто домаћег производа, текуће цијене, хиљ. КМ

	2006	2007	2008	2009	2010
Бруто домаћи производ	6 543 726	7 350 985	8 489 287	8 222 974	8 308 120
Средства за запослене	2 595 000	3 007 528	3 745 187	3 831 982	3 902 252
Нето порези на производе, услуге и производњу	1 308 655	1 508 092	1 510 735	1 320 604	1 413 153
Бруто оперативни вишак/Бруто мјешовити доходак	2 640 071	2 835 365	3 233 365	3 070 388	2 992 715

Расподјелом бруто домаћег производа највећи дио одлази на средства за запослене.

У расподјели бруто домаћег производа обрачунатог производним приступом у 2010. години, средства за запослене учествују са 47,0%, бруто оперативни вишак и мјешовити доходак са 36,0%, а 17,0% се односи на нето порезе на производе, услуге и производњу. Средства за запослене у посматраном периоду су у константном порасту и у односу на 2006. годину порасла су за 7,3 процентна поена.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...

20% средстава за запослене чине остала плаћања запосленим.

У Републици Српској су укупни просјечни мјесечни издаци домаћинстава у 2007. години износили 1 364,31 КМ, што је за 11,2% више него у 2004. години¹. Домаћинства трећину својих мјесечних издатака издвајају на храну и пиће, док више од петине мјесечних издатака одлази на становање, режије и трошкове превоза. У структури потрошње хране и пића у 2007. години се примјећује значајније повећање потрошње на месо и безалкохолна пића у односу на 2004. годину.

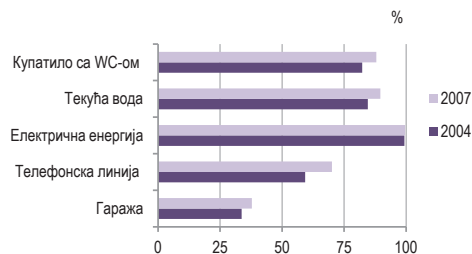
Графикон 7.1. Учешће издатака за становање, превоз, режије и комуникације у укупним просјечним мјесечним издацима за потрошњу, 2004. и 2007. година

Просјечна површина главне стамбене јединице је 70 м².

У просјеку самци живе у мањим стамбеним јединицама у поређењу са осталим типовима домаћинстава. У погледу снабђености трајним потрошним добрима, домаћинства у Републици Српској не заостају за земљама окружења. Половина домаћинстава у Републици Српској поседује аутомобил. Значајно је повећано коришћење персоналних рачунара чији се број у домаћинствима удвостручио у 2007. у односу на 2004. годину.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
трећина мјесечних издатака одлази на куповину хране и пића.

¹ У издацима за потрошњу у 2004. години нису биле обухваћене неформалне исплате за образовање и здравство, издаци за потрошњу за банковне картице, банковне трансакционе трошкове, изnajмљивање сефова и издаци за друге банковне трошкове, а који су укључени у 2007. години.

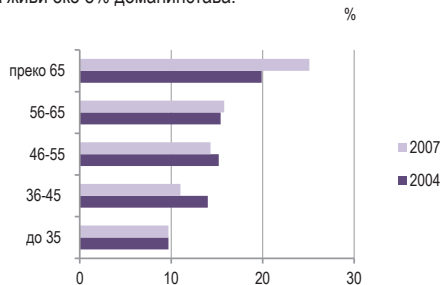

Графикон 7.2. Инфраструктура главне стамбене јединице, у 2004. и 2007.

7.1. Релативно сиромаштво

	2004	2007
Релативна линија сиромаштва по прилагођеном члану домаћинства, мјесечно КМ	298,96	350,22
Процент сиромашних по прилагођеном члану домаћинства (%)	15,8	15,6

У Републици Српској је 15,6% становништва било релативно сиромашно, односно живјело у домаћинствима која су имала мјесечну потрошњу по прилагођеном члану домаћинства нижу од 350,22 КМ (у 2007. години). То је скоро исти проценат сиромашних као и у 2004. години. Најугроженији су самци преко 65 година старости, којих је скоро чак 30% релативно сиромашно. На граници сиромаштва живи око 8% домаћинстава.

Графикон 7.3. Величина сиромаштва по годинама старости носиоца домаћинства, 2004. и 2007.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА... су најсиромашнија стара самачка домаћинства и домаћинства чији је носилац неспособан за рад.

Инвестиције, као предуслов и покретач економског развоја у Републици Српској биљежиле су сталан раст у периоду од 2006. до 2008. године. У структури инвестиционих улагања, посматрано према дјелатности инвеститора, највише су учествовала слједећа подручја: Државна управа, одбрана и обавезно социјално осигурање, Трговина и Прерађивачка индустрија. Са становишта намјене инвестиционих улагања у нова стална средства, највећи дио се односи на подручја Грађевинарства, Трговине и Прерађивачке индустрије.

Послије вишегодишњег раста инвестиционих улагања, у 2009. и 2010. години смањена је инвестициона активност, тако да су у 2010. години остварене инвестиције мање за 6,8% у односу на претходну годину, а исплаћене инвестиције мање за 7,8%. Инвестициона улагања, посматрана према дјелатности инвеститора, смањена су у подручју Прерађивачке индустрије за 27,6%, Саобраћаја за 19,4%, Трговине за 5,6%, и Државне управе, одбране и обавезног социјалног осигурања за 0,7%.

8.1. Остварене инвестиције у стална средства према дјелатности инвеститора, 2010.

	Вриједност остварених инвестиција, хиљ. КМ	Структура, %
A Пољопривреда, лов и шумарство	41 454	2,9
B Рибарство	49	0,0
C Вађење руда и камена	28 356	2,0
D Прерађивачка индустрија	195 218	13,5
E Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	161 491	11,2
F Грађевинарство	55 703	3,9
G Трговина на велико и трговина на мало, оправка моторних возила, мотоцикала и предмета за личну употребу и домаћинство	206 846	14,3
H Угоститељство	14 741	1,0
I Саобраћај, складиштење и комуникације	136 279	9,4
J Финансијско посредовање	36 698	2,5
K Пословање некретнинама, изнајмљивање и пословне дјелатности	43 630	3,0
L Државна управа, одбрана и обавезно социјално осигурање	422 116	29,2
M Образовање	16 390	1,1
N Здравствени и социјални рад	73 942	5,1
O Остале јавне, комуналне, друштвене, социјалне и личне услужне дјелатности	13 716	0,9
Укупно остварене инвестиције	1 446 629	100,0

Више од 800 милиона КМ инвестира се у грађевинске објекте и просторе.

Посматрајући инвестиционе активности према техничкој структури, више од половине укупно остварених инвестиција улаже се у грађевинске објекте и просторе. У машине, опрему и транспортна средства у 2010. години највише су улагали пословни субјекти из подручја Производње и снабдијевања електричном енергијом, гасом и водом 21,7%, затим Прерађивачке индустрије 19,8% и Саобраћаја и складиштења 15,2%.

8.2. Структура остварених инвестиција у стална средства према техничкој структури

	2006	2007	2008	2009	2010
Остварене инвестиције	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Грађевински објекти и простори	52,1	54,0	56,0	58,2	55,6
Машине, опрема и транспортна средства	44,2	42,2	41,2	37,3	40,2
Остало	3,7	3,8	2,8	4,5	4,2

8.3. Исплате за инвестиције и остварене инвестиције

	хиљ. КМ				
	2006	2007	2008	2009	2010
Извршене исплате за инвестиције	955 594	1 190 741	1 673 858	1 565 353	1 443 308
Остварене инвестиције	975 058	1 367 648	1 784 784	1 551 808	1 446 629

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА....
према карактеру изградње, више од половине остварених инвестиција у нова стална средства односи се на изградњу нових капацитета.

Када су у питању улагања у нематеријална (неопипљива) стална средства подручје Државне управе учествује са 24,4%, Финансијског посредовања са 21,9%, Прерађивачке индустрије са 13,8%, док подручја Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом и Саобраћај и складиштење учествују са 11,8%.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
су остварене инвестиције у 2010. години порасле за 48,4% у односу на 2006. годину.

У структури извора финансирања у 2010. години најзначајније мјесто заузимају властита средства 50,5%, потом финансијски кредити 29,0%, средства буџета и фондова 8,4%, други извори 6,7%, финансијски лизинг 2,9% и удружена средства 2,5%.

Инфлација у 2010. години 2,5%

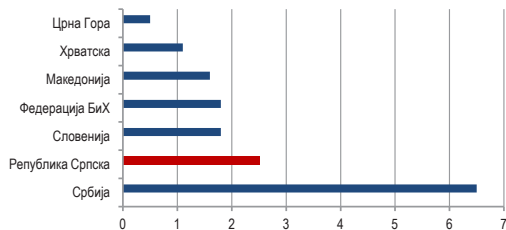
Потрошачке цијене у Републици Српској, у 2010. години, забиљежиле су раст од 2,5%. Највећи раст забиљежен је код цијена горива и енергената, комуналних и телекомуникацијских услуга, те цијена цигарета. Повећање цијена нафте и нафтних деривата на свјетском тржишту директно се одразило на кретање цијена горива на домаћем тржишту, те самим тим и на повећање цијена осталих производа и услуга, док се раст цијена дувана и дуванских прерађевина тумачи потребом уједначавања домаћих стопа акциза са ЕУ прописима из ове области.

9.1. Индекси потрошачких цијена по COICOP-у, 2008-2010.

Назив	претходна година=100		
	2008	2009	2010
УКУПНО	107,2	99,6	102,5
Храна и безалкохолна пића	111,2	98,3	99,2
Алкохолна пића и дуван	101,2	111,0	120,5
Одјећа и обућа	98,2	96,9	96,3
Становање, вода, ел. енергија, плин и др. енергенти	108,2	104,4	104,1
Намјештај, покућство и редовно одржавање куће	102,0	100,8	99,8
Здравство	101,5	101,1	102,8
Превоз	112,5	90,0	106,5
Комуникације	104,9	102,1	108,3
Рекреација и култура	103,1	102,2	100,0
Образовање	103,2	100,8	105,4
Ресторани и хотели	104,4	103,5	100,4
Остали производи и услуге	102,7	102,9	100,7

Поред Републике Српске и у земљама окружења забиљежена је инфлација у 2010. години, и то: у Србији 6,5%, Словенији 1,8%, Федерацији БиХ 1,8%, Македонији 1,6%, Хрватској 1,1% и Црној Гори 0,5%.

Графикон 9.1. Инфлација у 2010. години – поређење

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
 Цијене произвођача индустријских производа забиљежиле просјечан раст 2,3% у 2010. години.

Посматрано по подручјима индустријске производње према Класификацији дјелатности БиХ, највећи раст цијена у 2010. години у односу на 2009. годину забиљежен је у Производњи и снабдијевању електричном енергијом, гасом и водом услед повећања цијена електричне енергије.

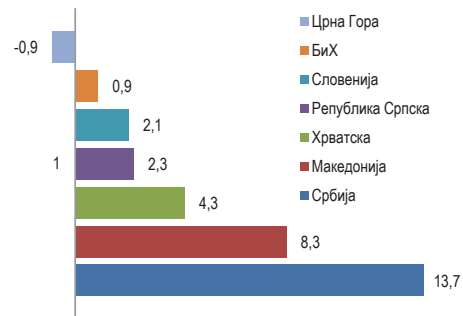
На раст цијена индустријске производње у мањој мјери утицало је и повећање цијена у производњи осталих саобраћајних средстава, рециклажи, производњи базних метала и производњи целулозе, папира и производа од папира.

9.2. Индекси цијена произвођача индустријских производа по подручјима КД, 2007-2010. претходна година=100

Подручја КД	2007 ¹⁾	2008	2009	2010
ИНДУСТРИЈА УКУПНО	101,2	108,8	97,6	102,3
Вађење руда и камена	105,2	108,0	101,2	101,3
Прерађивачка индустрија	101,2	108,6	96,3	101,8
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	99,8	109,4	98,8	103,8

¹⁾Индекси за 2007. годину су компилирани на базу децембар 2006. године

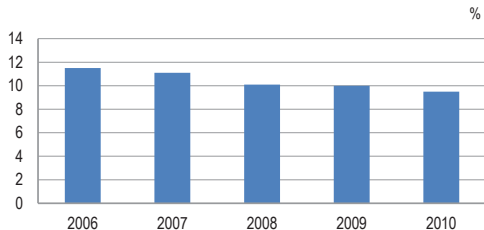
У Републици Српској као и у већини земаља из окружења забиљежен је раст цијена произвођача индустријских производа у 2010. години.

Графикон 9.2. Цијене произвођача индустријских производа – поређење

Учешће пољопривреде у формирању БДП-а 9,5%

Агроиндустрија¹ представља једну од најзначајнијих области економије у Републици Српској која у структури бруто домаћег производа (БДП) учествује са 11,8%. Учешће бруто додате вриједности пољопривреде у формирању бруто домаћег производа (БДП) у 2010. години износило је 9,5%. Упркос чињеници да учешће пољопривреде у структури БДП-а временом опада оно је и даље високо у поређењу са високоразвијеним земљама.

Графикон 10.1. Учешће пољопривреде у структури БДП-а

Трећина укупно запослених ангажовано у примарној пољопривреди.

Пољопривредна производња у Републици Српској, као једно од веома значајних подручја економије, наставља да ангажује значајан проценат укупно запослене радне снаге.

Према резултатима Анкете о радној снази у 2010. години, 104 хиљаде радника запослено је у пољопривредној дјелатности, што је скоро трећина (31,6%) од укупног броја запослених у Републици Српској.

10.1. Број запослених у пољопривредним дјелатностима у хиљадама

	2006	2007	2008	2009	2010
Укупан број запослених	298	340	350	345	329
Број запослених у пољопривреди	93	106	110	112	104

*извор: Анкета о радној снази (Статистички билтен 2010; Поручје А и Б, КД РЕВ 1.1)

Вриједност спољнотрговинске размјене пољопривредних производа 244 милиона КМ.

Биланс размјене пољопривредних производа Републике Српске са иностранством, остварен током 2010. године, показује да је остварен извоз у вриједности од 49,9 милиона КМ, што представља раст чак од 138% у односу на прошлу годину, са учешћем у укупном робном извозу од 2,3%.

Истовремено, вриједност увоза у висини од 194,2 милиона КМ је за 12,3% већи од прошлогодишњег, са учешћем од 4,8% у укупном робном увозу.

Дефицит остварен у спољнотрговинској размјени пољопривредних производа у 2010. години, је смањен у односу на 2009. годину за 5,1% и износи 144,3 милиона КМ. Стопа покривености увоза сирових пољопривредних производа извозом је свега 25,7%.

10.2. Вриједност спољнотрговинске размјене за примарне пољопривредне производе¹ хиљ. КМ

	2006	2007	2008	2009	2010
Извоз	11 113	13 718	17 914	20 957	49 870
Увоз	122 465	157 208	216 539	172 988	194 187
Обим	133 578	170 926	234 453	193 945	244 057
Салдо	-111 352	-143 490	-198 625	-152 031	-144 317
Покривеност	9,1	8,7	8,3	12,1	25,7

¹Извор: статистика спољне трговине (Статистички билтен 2011; извоз и увоз за производе из области А01 према КД РЕВ 1.1)

Најзначајнији пољопривредни производи у Републици Српској су кравље млијеко и кукуруз са заједничким учешћем од 23,7% у структури остварене вриједности годишње пољопривредне производње.

¹ Подручје А област 01 и подручје Д област 15 по КД засноване на NACE Rev.1.1

Млијеко, најзначајнији пољопривредни производ.

Сирово кравље млијеко, као најзначајнији пољопривредни производ у Републици Српској, учествује са 12,9% у укупно оствареној вриједности пољопривредне производње у 2010. години.

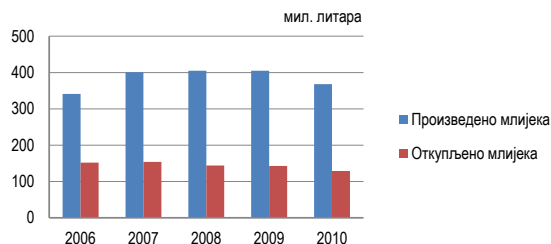
Укупна производња крављег млијека у Републици Српској 2010. године износила је 386,1 милон литара. Евидентирано је смањење производње за 9,1% у односу на претходну годину, али повећање за 3% у односу на просјечну производњу за петогодишњи период (2005-2009).

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
је у 2010. години у Републици Српској остварена производња од 257 литара млијека по становнику.

У 2010. години остварена је незнатно већа производња млијека у вриједности од 2 851 литара по млијечном грлу, али је смањен њихов укупан број за 7,9%.

Традиционално, већина сировог крављег млијека се производи у оквиру малих породичних газдинства (97,3%) и користи се прије свега за сопствене потребе (64,9%).

У 2010. години мљекаре су од произвођача преузеле свега трећину произведеног крављег млијека (35,1%), односно око 129 милиона литара, што је за 9,8% мање него претходне године.

Графикон 10.2. Производња и откуп крављег млијека

Кукуруз, најзначајнија биљна пољопривредна култура

Кукуруз је уз млијеко најзначајнији пољопривредни производ у Републици Српској са учешћем од 10,8% у укупно оствареној вриједности пољопривредне производње у 2010. години.

Са око 138,4 хиљада засијаних хектара или 44,4% од укупно засијаних ораничних површина у 2010. години, кукуруз је најзаступљенији усјев у структури биљне производње.

Већина површина се налази под меркантилним кукурузом (99,5%) и у оквиру породичних пољопривредних газдинстава (97,8%).

У 2010. години берба кукуруза је реализована на око 137 хиљада хектара при чему је остварен укупан принос од 626,5 хиљада тона зрна или 4,6 тона зрна по јединици површине.

Већи индекси цијена пољопривредних производа (15,6%) и средстава која се користе у пољопривредној производњи (28,6%)

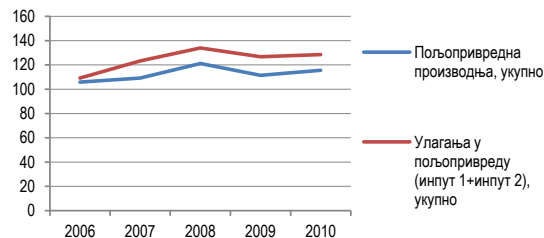
Индекси цијена пољопривредних производа од 2006. до 2010. године биљеже стални раст. Цијене биљних производа су веће за 34,1% у односу на 2005. годину, док су цијене сточарских производа веће за 0,6%.

У посматраном периоду забиљежен је стални раст цијена средстава која се користе у пољопривредној производњи.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА ЈЕ...
Република Српска у 2010. години извезла сјемењског кукуруза у вриједности од 927 хиљада конвертибилних марака.

Цијене средстава за текућу потрошњу у пољопривреди веће су за 28,6% у односу на 2005. годину, док су цијене средстава намијењених за инвестиције у пољопривреди веће за 29,3%.

Раст цијена средстава која се користе у пољопривредној производњи већи је од раста цијена пољопривредних производа, што указује на чињеницу да пољопривредна постаје мање профитабилна. Овај тренд је забиљежен и у земљама у окружењу.

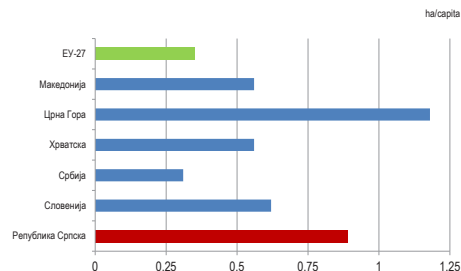
Графикон 10.3. Годишњи индекси цијена аупута и инпута

Шуме представљају један од највећих природних ресурса Републике Српске и простире се на површини од 1 036 062 ha. У државном сектору је 750 642 ha, што износи око 72,5% од укупног земљишта под шумом, а преосталих 27,5% површине земљишта под шумом налази се у приватном сектору.

Еколошки, шуме припадају различитим биогеографским регионима и прилагођене су различитим природним условима. Оваква се разноликост повољно одражава на просјечни годишњи прираст дрвне масе у високим шумама који износи 8,07 m³/ha (државне и приватне шуме) што је значајно више у односу на просјек 5,80 m³/ha у земљама ЕУ-27.

11.1. Површина шума и залихе дрвне масе

	Површина шума и шумског земљишта (1 000 ha)	Комерцијалне ¹ шуме (1 000 ha)	Залиха свеукупне дрвне масе по хектару (m ³ /ha)
ЕУ 27	177 757	132 605	163
Словенија	1 274	1 175	332
Србија	2 252	1 589	161
Хрватска	2 474	1 741	213
Црна Гора	744	386	175
Македонија	1 141	804	82
Република Српска	1 279	910	236

Графикон 11.1. Површина шума и шумског земљишта по становнику

Посјечена бруто дрвна маса у шумама и изван шуме у 2010. години приближно је иста као и 2009. године и износи 2 550 хиљ. m³. Од ове суме на државни сектор отпада 2 314 хиљ. m³ што је знатно више него у приватном сектору и чини 91% укупно посјечене дрвне масе.

Током протекле године, у шумама чистих састојина, посјечено је 421 хиљ. m³ дрвне масе, док је у мјешовитим састојинама посјечено 2 086 хиљ. m³.

11.2. Искоришћавање шума

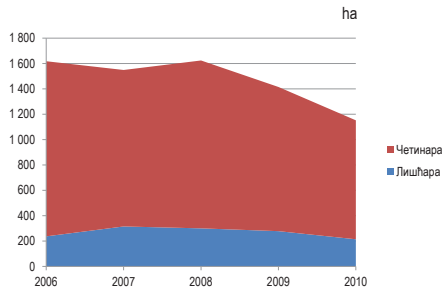
	Посјечена бруто дрвна маса			хиљ. m ³	
	укупно	државне шуме	приватне шуме	Лишћара	Четинара
2006	2 976	2 556	420	1 845	1 131
2007	2 802	2 417	385	1 678	1 124
2008	2 943	2 582	361	1 787	1 156
2009	2 543	2 325	218	1 595	949
2010	2 550	2 314	236	1 523	1 028

11.3. Производња и продаја шумских сортимената у државним шумама

	m ³				
	2006	2007	2008	2009	2010
Производња укупно	1 911 926	1 790 446	1 958 081	1 750 475	1 771 841
трупци за резање	1 010 120	963 390	1 007 351	812 106	812 047
Продаја укупно	1 938 407	1 788 479	1 939 855	1 682 983	1 809 701
трупци за резање	1 037 225	973 678	1 001 533	784 429	847 965

¹ Шуме у којима је просјечни годишњи прираст дрвне масе најмање 1,4 m³ по хектару, изузимајући шуме које су искључене из дрвне производње административним прописима или другим актима

Укупна пошумљена површина у 2010. години износила је 1 152 ха и на нивоу је прошлогодишњих резултата. Површина пошумљена четинарским врстама износи 938 ха, што чини око 81% од укупно пошумљених површина током 2010. године. У државном сектору пошумљено је 1 063 ха, а у приватном сектору 89 ха земљишта.

Графикон 11.2. Вјештачко пошумљавање

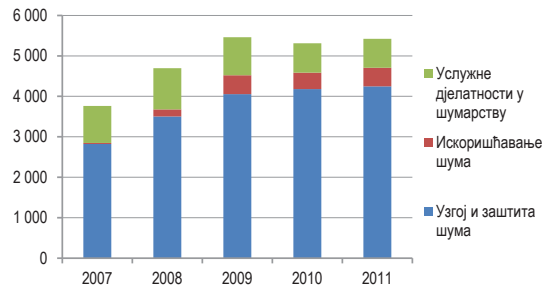
Штете од пожара у 2010. години евидентиране су на површини од 1 698 ха, са оштећеном дрвном масом од 4 878 м³.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ...
да у Републици Српској постоји 91 ловиште са преко 21 000 регистрованих ловаца.

Шумарство даје велики допринос привреди Републике Српске те има огромну важност у смислу придобијања сировина и енергије, као и у ангажовању радне снаге.

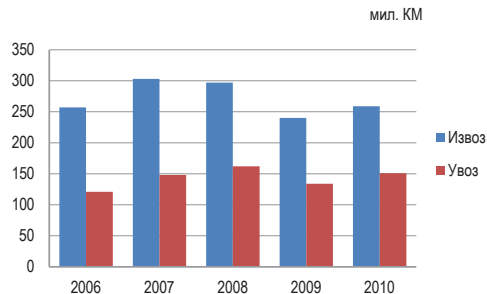
11.4. Бруто додата вриједност подручја шумарства

	2006	2007	2008	2009	2010
Бруто додата вриједност шумарства у хиљ. КМ	103 471	99 576	116 755	96 942	98 814
Бруто домаћи производ	6 543 726	7 350 985	8 489 287	8 222 974	8 308 120
Структура, %	1,6	1,4	1,4	1,2	1,2

Графикон 11.3. Структура запослених у сектору шумарства

Комерцијално шумарство и индустрија² заснована на дрвету као сировини значајно учествују у структури извоза Републике Српске са 11,9% у 2010 години.

Графикон 11.4. Увоз/Извоз производа шумарства, примарне прераде дрвета и целулозе и папира

² Осим производње намјештаја

У Републици Српској у 2010. години корисницима је испоручено укупно 52 996 000 m³ воде, што чини само 57% укупно захваћене воде у систему јавног водоснабдијевања. Преосталих 43% чинили су губици у водоводној мрежи.

Захваљујући постепеној реконструкцији система водоводне мреже у периоду од 2006. до 2010. године, удио изгубљене у укупној количини захваћене воде мањи је за 4,0%, док је дужина разводне мреже у истом периоду стално расла и у 2010. години достигла дужину за око 37% већу од оне у 2006. години. Истовремено, нису забиљежене значајније промјене у нивоу испоруке воде корисницима током истог периода.

Упоредо са реконструкцијом водоводне мреже, током периода од 2006. до 2010. године вршени су радови на унапређењу јавног система одвођења отпадних вода. Ипак, забиљежени пораст дужине затворене канализационе мреже у датом периоду знатно је мањи него када је у питању водоводна мрежа и то повећање износило је свега 11%.

За разлику од земаља Европске уније у којима се одлагање отпада на депоније све мање примјењује као поступак третирања, у Републици Српској трајно одлагање је доминантан поступак управљања отпадом.

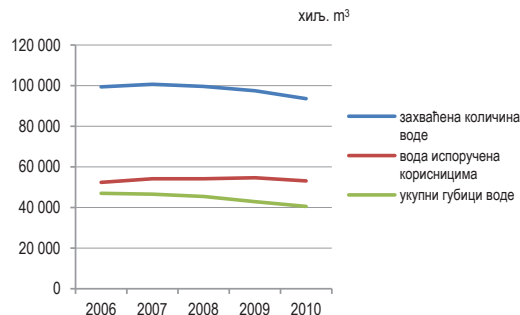
У 2010. години на евидентирана одлагалишта допремљено је 306 888 t отпада, при чему је процијењена количина укупно произведеног отпада 392 891 t. Осим јавних комуналних предузећа, отпад на одлагалишта допремају самостално производна предузећа, као и физичка лица.

Када је у питању управљање отпадом који прикупе јавна комунална предузећа, око 99% укупно прикупљене количине отпада трајно је одложено на одлагалишта, док је преосталих 1% предато на прераду предузећима у Републици Српској и Федерацији БиХ. Извор прикупљеног комуналног отпада

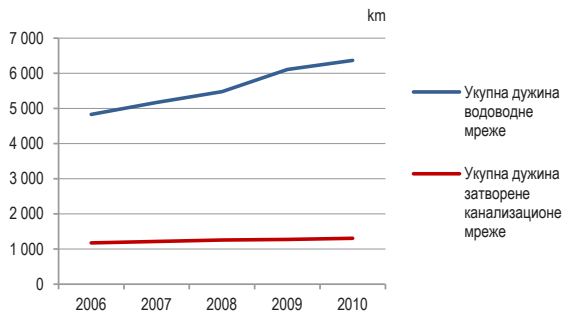
углавном су домаћинства и то у проценту од око 76% од укупно прикупљене количине, што је у распону земаља Европске Уније у којима се тај удио креће између 60% и 90%. Осталих 24% прикупљеног отпада потиче из услужних дјелатности и мањим дијелом из индустрије.

Посматрано по становнику, процијењена количина произведеног комуналног отпада у Републици Српској у 2010. години износила је 274 kg и незнатно је мања у односу на 2009. годину када је износила 276 kg. Ова вриједност знатно је испод просјека земаља Европске уније који је у 2009. години износио 512 kg произведеног комуналног отпада по становнику. Међутим, са становишта управљања отпадом, количина отпада трајно одложеног на депоније по становнику Европске уније у 2009. години износила је 191 kg, док је према процјенама количина одложеног отпада по становнику у Републици Српској у истој години била за око 12% већа и износила 216 kg.

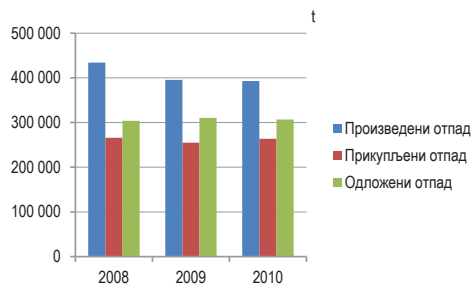
У односу на укупну количину произведеног отпада, количина отпада третираног одређеним поступком, евидентнији је показатељ квалитета система управљања отпадом који представља један од индикатора одрживог развоја друштва.

Графикон 12.1. Захваћена и испоручена вода, губици воде

Графикон 12.2. Укупна дужина водоводне и канализационе мреже

Графикон 12.3. Произведени, прикупљени и одложени отпад

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА... преко 99% укупно прикупљеног отпада трајно се одложи на депоније, док се мање од 1% прикупљене количине упућује на даљу прераду.

Графикон 12.4. Управљање отпадом у 2010. години

Индустријска производња биљежи стални раст од 2006. до 2010. године.

Индустријска производња од 2006. године биљежи стални раст. У 2010. години остварено је повећање од 5% у односу на 2009. годину. Најзначајнија је производња електричне енергије, прехранбених производа, прерада дрвета, вађење руда метала, производња глинице, производа од метала, производа од бетона и деривата нафте.

Поређења ради, повећање индустријске производње забиљежено је у Словенији (6,4%), Србији (2,9%) и Федерацији БиХ (4,2%), док је пад забиљежен у Хрватској (-1,4%) и Македонији (-4,8%).

13.1. Индекси индустријске производње по подручјима КД, 2006-2010.

Подручја КД	претходна година = 100				
	2006	2007	2008	2009	2010
ИНДУСТРИЈА УКУПНО	119,1	101,4	116,8	119,0	105,0
Вађење руда и камена	120,6	102,7	114,1	92,5	109,1
Прерађивачка индустрија	121,3	104,1	119,4	135,1	105,1
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	109,7	94,6	110,5	107,9	103,0

У 2010. години преко 300 милиона КМ је уложено у индустрију.

Остварене инвестиције у нова стална средства у индустријским дјелатностима износе око 312 милиона КМ, што чини 23,6% укупно остварених инвестиција у нова стална средства у Републици Српској у 2010. години.

Индустрија је имала значајно учешће у бруто домаћем производу (15,3%), при чему најзначајније учешће има прерађивачка индустрија (8,9%).

До краја 2010. године регистровано је укупно 3 771 индустријско предузеће, од чега је 86% у приватном власништву.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
у Републици Српској
сваки шести пословни
subjekt обавља
претежно индустријску
дјелатност.

Највише индустријских предузећа, њих 93,1%, бави се прерађивачком индустријом, 3,9% вађењем руда и камена, а 3% производњом и снабдијевањем електричном енергијом, гасом, паром и топлом водом.

Скоро 60 хиљада радника запослено је у индустријским предузећима што представља више од четвртине свих запослених у Републици Српској. Број запослених у индустријским дјелатностима у 2010. години у поређењу са 2009. годином мањи је за 3,6%.

Извоз чини 40% вриједности продаје индустријских производа.

Индустријска предузећа су у 2010. години остварила извоз од сса 1,4 милијарду КМ, што представља 40% њихове укупне вриједности продаје.

Графикон 13.1. Индустријске области са највећим учешћем извоза у укупном извозу индустријских производа, 2010.

Двије трећине укупне продаје чине производи прерађивачке индустрије.

Продаја индустријских производа у 2010. години биљежи раст од 17% у односу на претходну годину. Двије трећине укупне вриједности продаје чине производи прерађивачке индустрије.

Највеће учешће у укупној вриједности продаје индустријских производа у истој години, остварено је у областима Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и топлом водом 27,3%, затим Производња прехранбених производа и пића 17,4%, Производња основних метала 8,6% и Производња металних производа, осим машина 7,2%.

13.2. Вриједност продаје по индустријским областима, мил. КМ, 2010.

Индустријске области	2006	2007	2008	2009	2010
ИНДУСТРИЈА УКУПНО	2 282	2 644	3 244	2 915	3 412
Вађење каменог и мрког угља, лигнита и тресета	22	17	28	31	35
Вађење руда метала	72	81	91	56	90
Вађење осталих руда и камена	30	30	42	31	28
Производња прехранбених производа и пића	353	466	537	516	595
Производња дуванских производа	10	8	9	10	7
Производња текстилних предива и тканина	31	41	43	50	44
Производња одјевних предмета, дорада и бојење крзна	33	42	43	38	34
Производња коже и предмета од коже и обуће	46	51	56	64	78
Прерада и производи од дрвета и плуте	193	240	248	183	214
Производња целулозе, папира и производа од папира	71	82	92	90	88
Издавачка дјелатност, штампање и репродукција снимљених медија	28	30	29	28	24 ¹⁾
Производња кокса и деривата нафте	41	42	46	86	97
Производња хемикалија и хемијских производа	29	34	41	67	73
Производња производа од гуме и пластике	58	71	85	79	80
Производња производа од осталих минерала	74	83	124	113	152
Производња основних метала	237	243	294	166	292
Производња металних производа, осим машина	193	268	321	215	244
Производња осталих машина и уређаја	16	25	41	31	44
Производња канцеларијских и рачунарских машина	5	9	15	14	9
Производња других електричних машина и апарата	26	48	57	39	54
Производња радио, ТВ и комуникационе опреме	1	5	5	3	3
Производња медицинских, прецизних и оптичких инструмената	4	5	4	5	6
Производња моторних возила и приколица	11	15	18	13	12
Производња осталих саобраћајних средстава	13	13	9	14	19
Производња намјештаја и сличних производа	60	87	104	92	107
Рециклажа	41	49	49	21	51
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и топлом водом	583	558	813	857	932

¹⁾Није обухваћена издавачка дјелатност

Учешће електричне енергије добијене из обновљивих извора у укупној нето производњи електричне енергије 53,7%.

Укупна потреба за електричном енергијом у Републици Српској се задовољава производњом у домаћим електранама док се вишак електричне енергије извози. Производња у 2010. години је највећа остварена производња у електранама у последњих пет година, а томе је највише допринијела добра хидролошка ситуација.

Остварена нето производња електричне енергије у 2010. години је 6 183 GWh од чега је у хидроелектранама произведено 3 318 GWh или 53,7%, у термоелектранама 2 856 GWh или 46,2%, док је у индустријским енерганам произведено 9 GWh или 0,1%. У периоду од 2006. до 2010. године примјетан је благи тренд пораста финалне потрошње електричне енергије.

Од укупно произведене топлотне енергије у 2010. години 63,2% добијено из мазута.

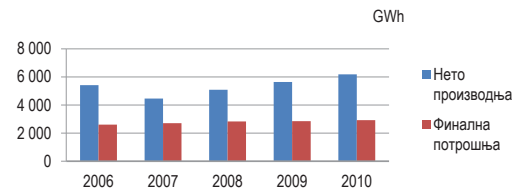
Значајне природне ресурсе у Републици Српској представљају мрки угаљ и лигнит. Од укупно расположиве количине угља преко 95% се троши за производњу енергије, док се остатак користи у широкој потрошњи.

Највише топлотне енергије се производи из мазута, затим из угља, биомасе и природног гаса. Република Српска сву потребну количину природног гаса увози, а највећи финални потрошач гаса је индустрија на коју се односи 90,1% укупне потрошње.

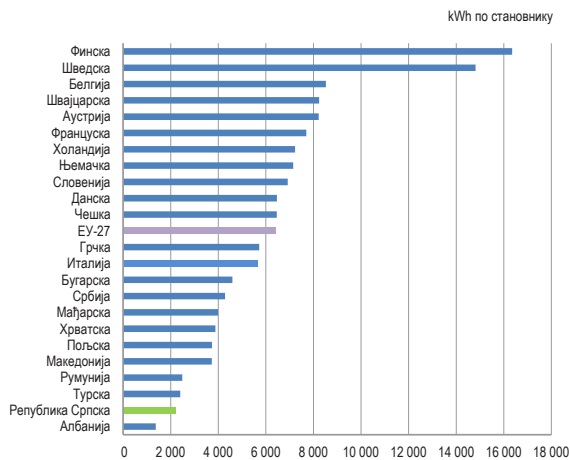
14.1. Производња и финална потрошња горива и енергије

Производња горива и енергије		
	2009	2010
Мрки угаљ (1000 t)	1 930	1 550
Лигнит (1000 t)	2 834	3 042
Електрична енергија ¹⁾ (GWh)	5 640	6 183
Хидроелектране ¹⁾ (GWh)	2 638	3 318
Термоелектране ¹⁾ (GWh)	2 993	2 856
Остала производња ¹⁾ (GWh)	9	9
Топлота (TJ)	1 547	1 680
Финална потрошња горива и енергије		
	2009	2010
Мрки угаљ (1 000 t)	63	74
Лигнит (1 000 t)	98	104
Електрична енергија (GWh)	2 847	2 922
Топлота (TJ)	1 378	1 483
Природни гас (хиљ. Sm ³)	32 097	36 026

¹⁾ Производња на прагу

14.1. Нето производња и финална потрошња електричне енергије

14.2. Потрошња електричне енергије по становнику, 2008. (IEA)

У 2010. години преко 180 милиона КМ је уложено у енергетски сектор.

Остварене инвестиције у нова стална средства у енергетском сектору (области 10, 11, 23. и 40) износе око 181 милион КМ, што чини 13,7% укупно остварених инвестиција у нова стална средства у Републици Српској у 2010. години.

Учешће енергетског сектора у бруто домаћем производу је 5,1%.

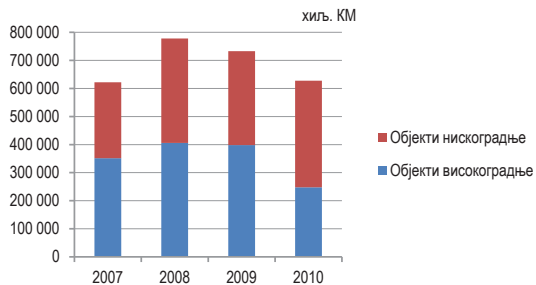
Око 11 000 радника запослено је у енергетском сектору што представља 5,7% од укупно запослених у Републици Српској. Број запослених у енергетском сектору у 2010. години у поређењу са 2009. годином већи је за 0,2%.

У 2010. години вриједност извршених радова у нискоградњи у односу на претходну годину већа је за 13,6% и чини 60,5% укупне вриједности извршених радова, док је у високоградњи забиљежен пад вриједности од 37,8%.

Посљедњих неколико година, као посљедица глобалне финансијске и економске кризе, примјетан је тренд пада укупне вриједности извршених грађевинских радова и у 2010. години, у односу на претходну годину, износи 14,4%. У исто вријеме забиљежен је и пад броја запослених у грађевинарству од 14,9%, гдје је запослено 5,2% укупно запослених у Републици Српској. Вриједност извршених радова у иностранству, у односу на 2009. годину, биљежи пад од 56,9%, а учешће ових радова у укупној вриједности извршених радова износи 2,7%.

Учешће бруто додате вриједности грађевинарства у бруто домаћем производу у 2010. години је 4,8%. Остварене инвестиције у нова стална средства у грађевинарству представљају скоро четвртину укупно остварених инвестиција у нова стална средства у Републици Српској у 2010. години.

У поређењу са претходном годином, број завршених станова у 2010. години већи је за 13,3%. Пад стамбене изградње забиљежен је само код једнособних станова (7,8%). У 2010. години највише је завршено двособних станова који чине 45,0% укупног броја завршених станова, затим слиједи једнособни станови са 37,0%, а остатак представљају трособни и вишесобни станови.

Графикон 15.1. Вриједност извршених радова

15.1. Завршени станови према броју соба

	Јединица мјере	2010
УКУПНО	број	2 883
	m ²	149 105
Једнособни станови	број	1 066
	m ²	39 087
Двособни станови	број	1 297
	m ²	68 635
Трособни станови	број	464
	m ²	33 584
Четворособни и вишесобни станови	број	56
	m ²	7 799

Повећање извоза у 2010. години

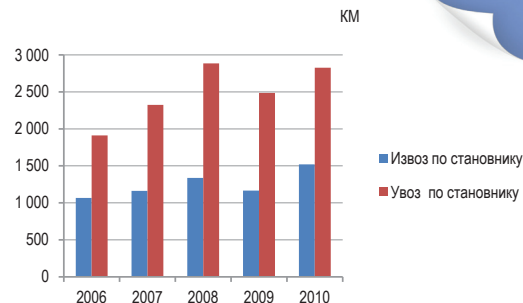
У току периода од 2006. до 2010. године, извоз из Републике Српске константно је растао, осим у 2009. години. У 2010. години у односу на 2009. годину извоз је повећан за 30,2%, док је увоз повећан за 13,6%.

Обим робне размјене Републике Српске са иностранством, у 2010. години, износио је 6,2 милијарде КМ, од чега се на извоз односи 2,2 милијарди КМ, а на увоз 4,1 милијарди КМ. Спољнотрговински дефицит Републике Српске у истој години износио је 1,9 милијарди КМ.

Република Српска је највише извозила у Србију 17,6%, Италију 15,6%, Хрватску 13,2%, Словенију 9,7% и Њемачку 8,3%.

У истој години највише се увозило из Русије 23,4%, Србије 21,0%, Италије 8,8%, Хрватске 8,2% и Њемачке 5,7%.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
половина извоза из Републике Српске у 2010. години односи се на земље Европске уније.

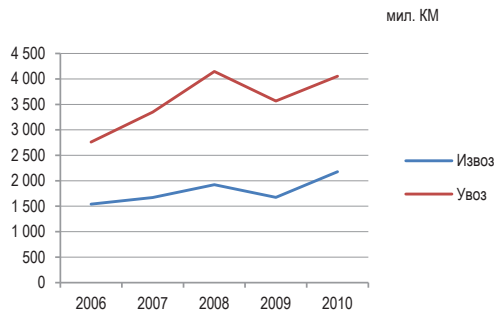
Графикон 16.1. Извоз и увоз по становнику

Покривеност увоза извозом у 2010. години износи 53,7%

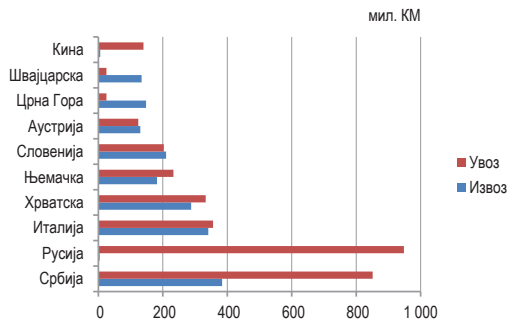
У поређењу са земљама у окружењу, покривеност увоза извозом у Републици Српској такође је повећана у 2010. години у односу на 2009. годину.

У робној размјени Републике Српске са иностранством највише су заступљени минерални производи у 2010. години.

У структури извоза у 2010. години, највише учествује одјељак Минерални производи са 26,2%, затим одјељак Прости метали и производи од простих метала 14,6% и одјељак Продукти хемијске индустрије или сродних индустрија 10,0%. У структури увоза у истој години, највише учествује одјељак Минерални производи са 29,3%, затим одјељак Производи прехранбене индустрије; пића, алкохоли и дуван 11,2% и одјељак Машине; електротехничка опрема; апарати за снимање и репродукцију слике и звука 10,4%.

Графикон 16.2. Спољнотрговински биланс

Графикон 16.3. Земље са највећим учешћем у обиму робне размјене са Републиком Српском за 2010. годину

Раст промета и у 2010.

Динамика развоја трговине на велико и трговине на мало огледа се у континуираној стопи раста укупног промета и стопи учешћа у бруто домаћем производу.

У периоду, од 2006. до 2010. године, стопа раста укупног промета кретала се у распону од 2,0% до 16,5%. Ако се посматра одвојено трговина на велико и трговина на мало, може се истаћи да су стопе раста биле прилично изједначене осим у 2009. години, када је у трговини на мало био пад промета у односу на 2008. годину, што је забиљежено и у земљама окружења. Повећање промета у трговини на велико у 2010. години у односу на 2009. годину је 14,4% а у трговини на мало 6,7%.

Графикон 17.1. Промет трговине на велико и мало, 2006-2010.

Графикон 17.2. Најзначајније групе производа у оствареном промету у трговини на велико

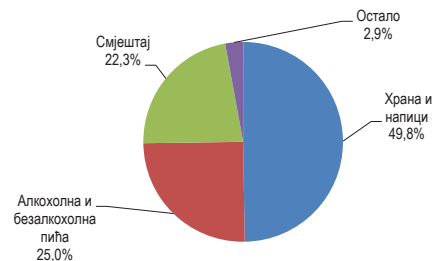
Графикон 17.3. Најзначајније групе производа у оствареном промету у трговини на мало

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
се близу 70% промета који се односи на храну, пиће и дуванске производе оствари у великим трговачким центрима и супермаркетима.

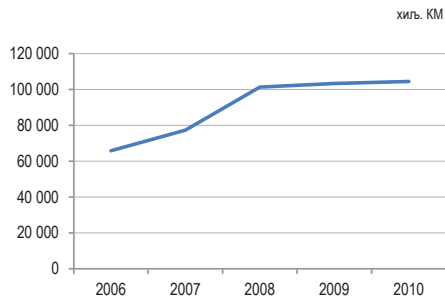
У Републици Српској у периоду 2006-2010. године значајнији раст промета у угоститељству од 31,0 % остварен је 2008. године у односу на претходну годину, док у наредним годинама показује благи тренд раста.

Вриједност укупног реализованог промета у 2010. години виша је за 1,1% у односу на 2009. годину, а исти однос је углавном задржан код хране, напитака и пића.

Подацима нису обухваћени предузетници.

Графикон 18.1. Структура промета у угоститељству по врстама услуга у 2010. години

Графикон 18.2. Промет у угоститељству по годинама

Анализа је показала, да се више од једне четвртине укупног промета у угоститељству у Републици Српској, оствари у Бањој Луци.

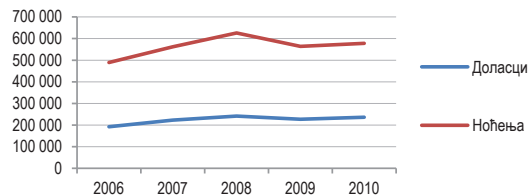
ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
тренд промета жестоких
пића у угоститељским
објектима углавном прати
тренд промета хране.

Република Српска има услове за развој различитих врста туризма с обзиром на посједовање изузетних природних љепота, културно-историјских вриједности, погодних климатских услова и осталих природних потенцијала региона.

У 2010. години повећан је број доласака у односу на 2009. годину за 4,1%, а број ноћења за 2,4%. Највише ноћења од страних туриста у 2010. години су остварили туристи из Србије 41,4%, Хрватске 12,2%, Црне Горе 8,1% и Словеније 7,8%, док збир појединачних учешћа туриста из осталих земаља у укупној структури ноћења страних туриста износи 30,5%.

Просјечно, највећи број ноћења страних туриста по доласку остварили су туристи из Црне Горе (3,4) и Египта (3,3), а од домаћих, туристи из Републике Српске (3,0).

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
домаћи туристи остваре
око пет пута више ноћења у
бањским мјестима Републике
Српске у односу на ноћења
страних туриста.

Графикон 19.1. Доласци и ноћења туриста по годинама

Превоз путника и робе

У последњих пет година превоз путника у друском и градском саобраћају бильежи позитивну стопу раста, док превоз путника у жељезничком саобраћају показује супротне тенденције.

20.1. Превоз путника и робе по гранама саобраћаја, 2006-2010.

	2006	2007	2008	2009	2010
Друмски и градски саобраћај					
Дужина путева, km	12 304	12 700	12 785	13 092	13 904
Превезени путници, хиљ.	25 828	27 858	28 791	29 026	30 901
Превезена роба, хиљ.тона	960	1 310	1 548	1 397	1 447
Жељезнички саобраћај					
Дужина пруге, km	416	416	416	416	426
Превезени путници, хиљ.	768	711	728	448	402
Превезено тона робе, хиљ.тона	5 346	5 323	5 076	4 101	5 087
Услуге у ваздушном саобраћају					
Број летова	628	713	1154	896	662
Број путника	6 467	5 526	11 889	6 973	4 566

У 2010. години укупан број превезених путника износио је 30 милиона, односно 6,5% више у односу на претходну годину. Жељезнице Републике Српске превезле су 1,3% путника од укупног броја, док је пораст од 3,7% забиљежен у градско-приградском превозу путника, који истовремено чини 75% укупног превоза путника у Републици Српској.

Друмски саобраћај исказује позитивну стопу раста и у превозу робе. У 2010. години саобраћајна предузећа превезла су 3,6% више робе него у 2009. години. Просјечан пут једне тоне робе повећан је са 444 на 476 km.

Повећање у обиму превезене робе прати и жељезнички саобраћај са 24,1% више превезене робе у односу на претходну годину. Жељезничким саобраћајем превезе се 77,9% од укупно превезене робе.

Поштанске активности

20.2. Развој поштанских активности, 2006-2010.

	2006	2007	2008	2009	2010
Поште, број	292	268	275	274	280
Писмоносне пошиљке, хиљ. ком.	18 439	19 213	23 641	27 995	20 396
Пакети, ком.	154 009	93 661	105 448	69 658	69 886
Телеграми, ком.	49 426	40 872	42 745	9 391	8 952

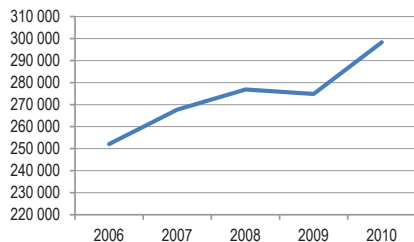
Број писмоносних пошиљки у односу на претходну годину мањи је за 27,1%, а телеграма за 4,7%, док је број пакетских пошиљки већи за 0,3%.

Регистрована возила

У 2010. години регистровано је 8,6% више возила него претходне године. Од укупног броја регистрованих возила чак 85,2% односи се на путничка возила.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
 свака пошта у Републици Српској у просјеку покрива 90 квадратних километара територије и опслужује 1 340 домаћинстава. Гледајући на цјелокупну територију, сваки поштоноша, својим радом опслужује око 2 300 становника Републике Српске.

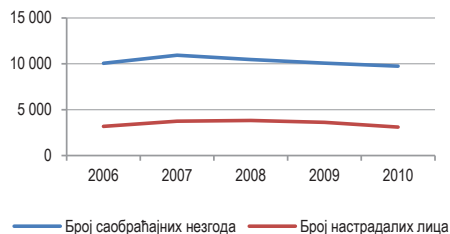
ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА... по структури старости регистрованих возила у 2010. години 55,6% односи се на возила старија од 15 година, а 2,8% на возила старости до једне године.

Графикон 20.1. Укупан број регистрованих возила, 2006-2010.

Саобраћајне незгоде

У односу на 2009. годину, број саобраћајних незгода у 2010. години мањи је за 3,2%. Број погинулих лица у саобраћајним незгодама мањи је за 22,7%, а број повријеђених лица у саобраћајним незгодама мањи је за 14% у односу на претходну годину.

Графикон 20.2. Саобраћајне незгоде и настрадала лица, 2006-2010.

ПРЕДШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ

У јаслицама и вртићима дјечаци бројнији.

У школској 2010/2011. години у Републици Српској, на дан 1. септембар 2010. године број дјеце у јаслицама и дјечијим вртићима био је 6 394.

Дјечаци су били бројнији у односу на дјевојчице, нарочито у јасличком узрасту, старости од 2 до 3 године. У поређењу са претходним годинама биљежи се раст броја дјеце, осим у односу на прошлу годину. Благи пад броја дјеце од 2,9% односи се углавном на приватне предшколске установе.

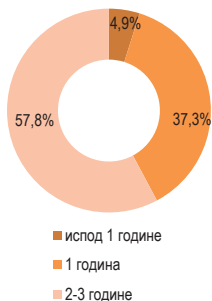

Графикон 21.1. Број дјеце у предшколским установама

Дјеца са посебним потребама заступљена су у један одсто случајева од укупног броја дјеце у вртићима и то највише у мјешовитим старосним групама од 3 до 6 година.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
због попуњених капацитета
у јавним вртићима у
Републици Српској на упис
чека 1 251 дијете.

Графикон 21.2. Дјеца у јаслицима према старости, школска 2010/2011. година

У програм предшколског образовања пред полазак у школу, који се спроводи у вртићима, основним школама и другим установама било је укључено 891 дијете.

ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ

Број ученика у 2010/2011. години у односу на претходну школску годину мањи за 3 708 ученика.

Право на образовање је основно људско право.

Познато је да најразвијеније и најбогатије земље свијета имају најбоље образовне системе. Томе треба додати и чињеницу да што су људи образованији, то је мање вјероватно да ће бити сиромашни.

У Републици Српској од школске 2003/2004 године основно образовање траје девет година. Основно образовање је обавезно и бесплатно.

У претходном петогодишњем периоду примјетно је смањење броја ђака у основним школама, што је последица негативног природног прираштаја.

21.1. Ученици у основним школама на почетку школске године

	Укупно	Ученице
2006/2007	116 888	56 978
2007/2008	115 430	56 116
2008/2009	113 320	55 081
2009/2010	108 736	52 909
2010/2011	105 028	51 003

21.2. Ученици који су напустили школу и прекинули школовање, на крају школске 2009/2010.

Укупно	Промијенили школу	Прекинули школовање
925	899	26

21.3. Број рачунара у школама на почетку школске 2010/2011.

Број рачунара	За наставнике	За ученике
4 386	1 343	3 043

СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

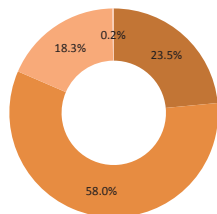
Средње образовање у Републици Српској траје од двије до пет година.

У 94 средње школе у 2010/2011. години уписано је 48 788 ученика. Највише ученика похађа стручне техничке школе и гимназије. Завршавањем ових школа ученици стичу услов за упис на високошколске установе. Свршени основци најчешће се одређују да похађају гимназију, или неку од стручних техничких школа као што су економска или машинска. Остала занимања у оквиру струка мање су интересантна за ученике.

У школској 2010/2011. години, 23% ученика похађа гимназије, 58% је у техничким школама, а око 18% ученика похађа стручне школе и школе за дјецу са посебним потребама.

21.4. Ученици средњих школа на почетку школске године

	Гимназије	Техничке	Стручне	Умјетничке	Вјерске
2006/2007	10 748	27 946	11 687	373	104
2007/2008	10 840	27 564	9 949	369	99
2008/2009	10 875	27 029	8 579	364	91
2009/2010	11 208	27 873	8 630	426	88
2010/2011	11 336	27 977	8 928	443	104

- Гимназије
- Средње техничке школе
- Средње стручне школе
- Средње школе за ученике са посебним потребама

Графикон 21.3. Ученици средњих школа на почетку школске 2010/2011. године

Највише ученика у школској 2010/2011. години

Гимназији-општи смјер	9 659
Економски техничар	4 856
Пословно-правни техничар	2 384
Машински техничар	2 342

Најмање ученика школује се за занимања:

Прецизни механичар	8
Механичар	10
Металобрусач	12

ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ**Број уписаних студената у Републици Српској континуирано расте**

Број уписаних студената на први циклус студија у Републици Српској континуирано расте од школске 2006/2007. године. Иако се у земљама окружења могу уочити осцилације броја уписаних студената, у Републици Српској тај број континуирано расте. Студијски програми из друштвених наука и даље привлаче највећи број студената.

У Републици Српској, у школској 2010/2011. години, студира 47 521 студент.

На први циклус студија уписано је 45 966 студената. Већина студената студира редовно, њих 89%. Према програму образовања који је прилагођен принципима Болоњске декларације студира 83% студената, док остали још увијек студирају према старом програму образовања.

На други циклус студија уписано је 1 477 студената. На магистарске студије уписан је 1 301 студент и полна заступљеност је скоро једнака. Од укупно уписаних 176 студената на специјалистичке студије већину чине жене (66%). Сви специјалисти су уписани према старом програму студирања, док је 55% магистара уписаних према Болоњском програму.

На трећи циклус уписано је 78 докторанта, трећина од њих су жене. Већина доктораната је пријавило докторске дисертације према старом програму образовања.

У 2010. години студирање је завршило 7 649 студената

На првом циклусу студија дипломирало је 7 328 студената. Више од половине дипломираних студената су жене (59,2%). Највећи број дипломираних старости је 30 и више година. Звање магистра наука или специјалисте у 2010. години стекло је 256 студената, од чега више од половине спада у женску популацију. Звање доктора наука стекло је 65 студената.

Највећи број магистарских и специјалистичких радова било је из области друштвених наука, 45%, а најмањи из области пољопривредних наука 1%. Докторских дисертација такође је највише било из друштвених наука 63%, а најмање из области медицинских наука 2%.

На високошколским установама запослено је 2 724 наставника и сарадника

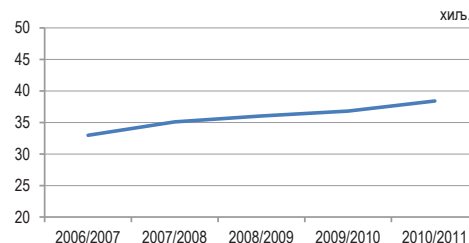
На високошколским установама у школској 2010/2011. години запослено је 2 724 наставника и сарадника. Изражено еквивалентом пуне запослености, укупан број наставника и сарадника је 2 091,6. Половина наставника и сарадника има звање доктора наука.

21.5. Уписани студенти у Републици Српској, школска 2010/2011.

	Укупно уписани студенти		Стари програм		Болоњски програм	
	свега	женски	свега	женски	свега	женски
УКУПНО	47 521	26 353	8 709	5 156	38 812	21 197
I циклус	45 966	25 594	7 878	4 758	38 088	20 836
II циклус	1 477	736	759	375	718	361
III циклус	78	23	72	23	6	-

21.6. Дипломирани студенти, магистри наука, специјалисти и доктори наука у 2010.

	Дипломирани студенти		Магистри наука		Специјалисти		Доктори наука	
	свега	женски	свега	женски	свега	женски	свега	женски
УКУПНО	7 328	4 336	192	85	64	45	65	24

Графикон 21.4. Уписани студенти на први циклус студија, школска година 2006/2007 – 2010/2011.

Графикон 21.5. Уписани студенти у Републици Српској, школска 2010/2011. година

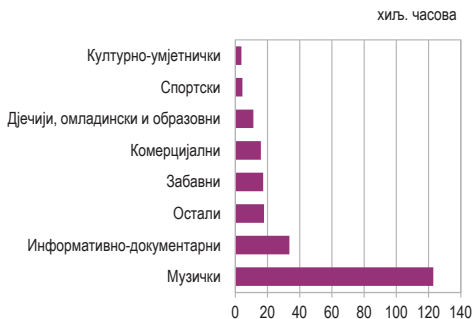
ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
највећи број дипломираних студената је старости 30 и више година

НА ТЕЛЕВИЗИЈИ НАЈВИШЕ ИГРАНОГ ПРОГРАМА

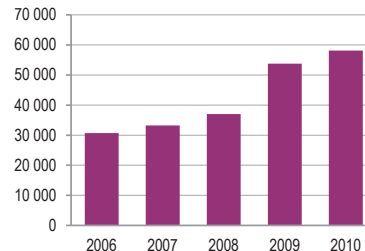
Повећан број посјетилаца представа, корисника библиотека и архивске грађе

У Републици Српској у 2010. у односу на 2009. годину забиљежен је тренд раста посјетилаца биоскопа, музеја, позоришта и корисника архивске и библиотечке грађе. На радио-станицама Републике Српске у посљедних пет година број емитованих часова стално је растао. Највише је емитовано музичког програма, а најмање спортског програма.

У 2010. години такође је емитовано највише музичког програма затим информативног и комерцијалног програма. Најмање је емитовано културно-умјетничког, спортског и дјечијег, омладинског и образовног програма.

Графикон 22.1. Емитовани програм радио станица, 2010. година

Графикон 22.2. Емитовани програм тв-станица у часовима

У 2010. години у односу на 2009. годину број емитованих часова већи је за 4 378.

Емисије произведене у другим ТВ станицама, а емитоване на домаћим ТВ станицама у 2010. години највише су биле иностраног поријекла за разлику од 2009. године када су емитоване емисије домаћег поријекла.

Филмови емитовани из сопствених ТВ станица у 2010. години већином су били страног поријекла. У биоскопима је повећан број представа и посјетиоца у 2010. години. У биоскопима се највише приказују страни филмови па су и гледанији од домаћих.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
на ТВ станицама у Републици Српској у 2010. години највише је емитовано играног програма, а најмање програма за дјецу и омладину.

Најпосећенија дјечија позоришта

У позориштима Републике Српске такође је повећан број посјетилаца. Највише су посјећена дјечија позоришта гдје је по једној представи у просјеку било 285 посјетилаца, док је просјечан број посјетилаца драме био 173.

Графикон 22.3. Посјетиоци биоскопа

Графикон 22.4. Посјетиоци позоришта

У 2010. години у односу на 2009. годину број корисника библиотеке се повећао. Раст је забиљежен и код посјетилаца музеја за 13,6% и код корисника архивске грађе за 11%.

У здравственим установама (јавним и приватним) у Републици Српској у 2010. години, запослено је 3 332 доктора медицине. Један доктор медицине долази на 430 становника.

23.1. Доктори медицине у здравственим установама у 2010.

У јавном здравству	3 196
У приватним амбулантама	136

Извор: Институт за јавно здравство Републике Српске

23.2. Број обољелих у Републици Српској од заразних и паразиталних болести у периоду 2006-2010.

Година	Број обољелих
2006	10 237
2007	18 376
2008	15 674
2009	17 344
2010	11 643

Извор: Институт за јавно здравство Републике Српске

До сада у Републици Српској укупно је регистроване 62 особе са ХИВ/АИДС-ом, а од тога четири нова случаја у 2010. години. Од укупног броја регистрованих, око 2/3 чине мушкарци.

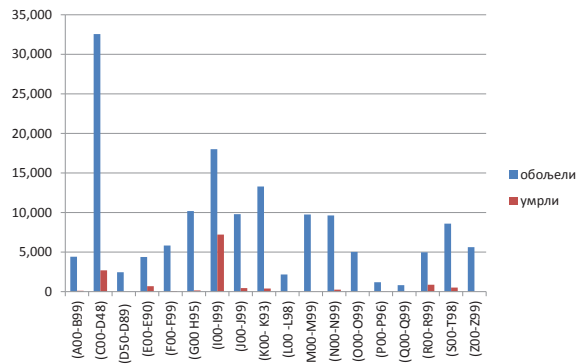
ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА ...
је од посљедица АИДС-а до
сада умрло 15 лица.

23.3. Морбидитет и mortalитет према одређеним групама болести у 2010.

	Обољели	Умрли
Болести циркулаторног система (I00 - I99)	18 011	7 211
Неоплазме (C00 - D48)	32 566	270
Болести респираторног система (J00 - J99)	9 799	450
Ендокрине болести и поремећаји метаболизма (E00 - E88)	4 379	691
Повреде и тровања (S00 - T98)	8 603	511
Остали узроци смрти	75 388	1 954
УКУПНО	148 746	13 517

Извор података о морбидитету: Институт за јавно здравство Републике Српске

Од укупног броја обољелих, око 22% је обољело од неоплазми, док од укупног броја умрлих лица око 20% умре од неоплазми.

Графикон 23.1 Укупни морбидитет и mortalитет према групама болести у 2010. години

У Републици Српској у 2010. години било је нешто више од милион здравствено осигураних лица. Поредићи 2010. годину са 2009. годином, забиљежен је пораст броја осигураника за 2,16%. Највећи пораст у 2010. години у поређењу са претходном годином примјeн је у категорији активних осигураника.

У периоду од 2006. до 2010. године број укупних здравствено-осигураних лица стално расте. Посматрано по категоријама осигурања, у истом периоду, број активних осигураника стално расте до 2007. године, да би у 2008. години дошло до смањења. Број активних осигураника у 2009. години забиљежио је значајан пораст.

Осигураници који су искористили своје право на здравствено осигурање били су привремено неспособни за рад готово 595 хиљада дана у 2010. години, што је мање за око 5 хиљада дана него у 2009. години. У периоду од 2006. до 2009. године број дана, када су осигураници били привремено неспособни за рад, стално је растао док је у 2010. години забиљежен пад од 0,7%.

Издато је 5,9 милиона рецепата у 2010. години, што је 13,8% рецепата више него у претходној години.

У периоду од 2006. до 2010. године број издатих рецепата је константно растао.

24.1. Активни осигураници и осигурана лица према категоријама здравственог осигурања (годишњи просјек)

Категорија осигурања	2006	2007	2008	2009	2010
УКУПНО	810 007	943 375	963 552	1 025 518	1 047 688
Активни осигураници	182 508	205 669	198 675	251 831	262 878
Уживаоци права из ПИО	190 534	204 088	213 392	217 372	217 073
Лица ван радног односа	132 814	191 746	187 864	172 782	177 186
Чланови породице носиоца осигурања	304 151	341 872	363 621	383 533	390 551

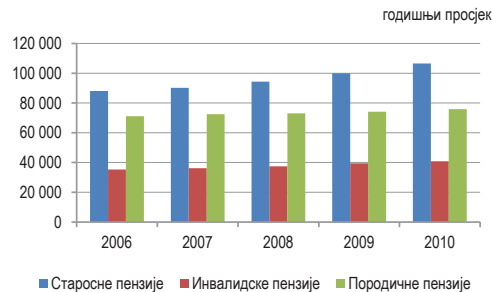
Извор: Фонд здравственог осигурања Републике Српске

24.2. Коришћење права из здравственог осигурања

	2006	2007	2008	2009	2010
Привремена неспособност за рад	203 454	279 746	495 505	599 156	594 879
Број издатих рецепата	3 165 810	3 856 078	4 676 662	5 185 817	5 902 575

Извор: Фонд здравственог осигурања Републике Српске

Просјечна пензија у 2010. години износила је 303,31 КМ односно 16,57 КМ мање него у 2009. години. Просјечна пензија је, такође, стално расла у периоду од 2006. до 2009. године. У поређењу 2010. и 2009. године примјећује се пад пензије за 5,18%.

Графикон 24.1. Корисници права на пензију

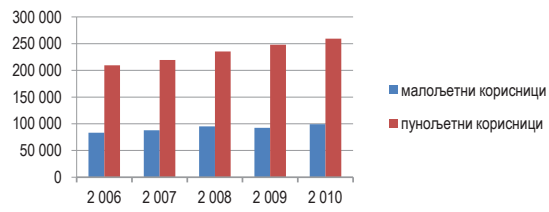
ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

У Републици Српској у 2010. години просјечан број корисника права на пензију био је 222 885 што је 4,3% корисника више у поређењу са 2009. годином. Од укупног броја корисника права на пензију у 2010. години највише се повећао број корисника старосних пензија у односу на претходну годину.

У периоду од 2006. до 2010. године број корисника права на пензију стално је растао. Број корисника старосне пензије највише се повећао у 2010. години у односу на 2009. годину.

У Републици Српској у 2010. години један од облика социјалне помоћи примало је 358 663 лица, од чега је пунољетних лица било 72,3%, а малољетних 27,7%.

Корисници социјалне помоћи већином пунољетна лица. Највише корисника изнад 65 година старости.

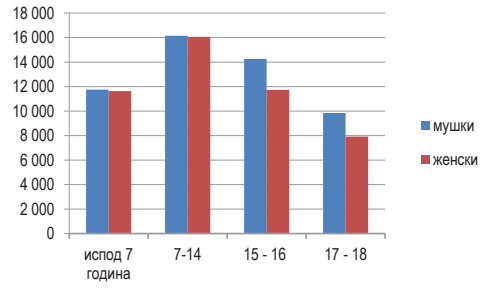
Графикон 25.1. Број корисника социјалне заштите

Број пунољетних корисника социјалне помоћи биљежио је стално повећање у периоду од 2006. до 2010. године, за разлику од малољетних корисника чији је број растао до 2009. године када је опао у односу на претходну годину и поново забиљежио раст у 2010. години.

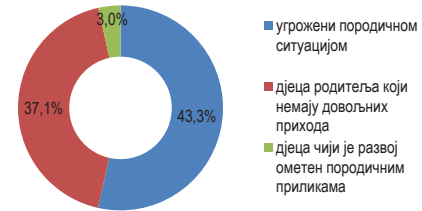
Један од облика пружања социјалне заштите у 2010. години добило је укупно 99 335 малољетних лица, што је у односу на претходну годину за 7,5% више. Посматрано по категоријама, највише малољетних корисника у 2010. години било је из категорије угрожених породичном ситуацијом 43,3%.

Из исте категорије било је највише дјеце чији родитељи немају довољно прихода и дјеце чији је развој ометен породичним приликама.

Више малољетних корисника социјалне помоћи у 2010. години.

Графикон 25.2. Малољетни корисници према полу и годинама старости, 2010. година

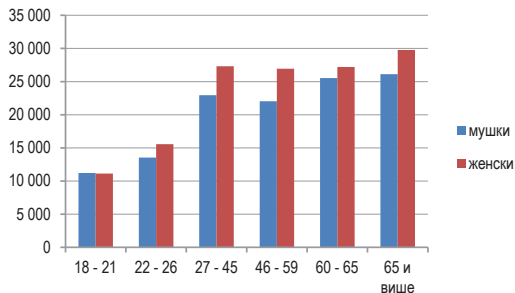

Графикон 25.3 Малољетни корисници по категоријама, 2010. година

Пунољетни корисници социјалне помоћи

У 2010. години, један од облика пружања социјалне заштите добило је укупно 259 323 пунољетних лица, а од чега их је највише преко 65 година старости. У периоду од 2006. до 2010. године број пунољетних корисника стално је растао, а само у 2010. години у поређењу са 2009. годином било је за 4,5% више пунољетних лица која су користила социјалну помоћ. Најзаступљенији су корисници у стању различитих социјално-заштитних потреба 52,7% и корисници који немају довољно прихода за издржавање 27,3%.

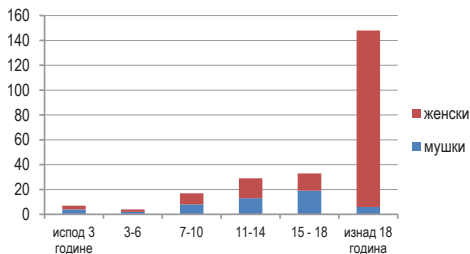

Графикон 25.4 Пунољетни корисници према полу и годинама старости, 2010. година

Домови за дјецу и омладину

У 2010. години у домовима за дјецу и омладину било је смјештено 238 корисника, а највише их је изнад 18 година старости (148 лица) и то већином жена 95,9%. У установама социјалне заштите за инвалидну дјецу и омладину ометену у физичком и психичком развоју у 2010. години било је смјештено 308 лица, а највише старости изнад 21 године.

У установама социјалне заштите за одрасле старије особе у 2010. години било је смјештено 857 корисника и то већином жена (65,2%). Највише корисника је преко 80 година старости (304 лица), од тога 202 жене.

Графикон 25.5. Корисници домов за дјецу и омладину према полу и старости, 2010. година

Савремено пословно окружење са конкуренцијом на глобалном нивоу од пословних субјеката захтијева стални развој који се не може замислити без истраживачко-развојних и иновативних активности.

У 2010. години у Републици Српској за истраживање и развој потрошено је 20 779 000 КМ.

У 2010. години у Републици Српској за истраживање и развој потрошено је 20 779 000 КМ, што је за 15% мање у односу на 2009. годину. Текући издаци, који укључују трошкове рада и накнаду запосленима и ангажованима, материјалне трошкове истраживања и развоја и остале текуће трошкове, чине 4/5 укупних бруто домаћих издатака.

Највише средстава за истраживање и развој према научној области, 38%, потрошено је у области Инжењерство и технологија којој припадају грађевинарство, архитектура, електротехника, електроника, информационо, машинско, хемијско и медицинско инжењерство, инжењерство животне средине и остала инжењерства и технологије.

Скоро половина средстава потрошена је у сектору високог образовања, којем припада и највећи број истраживачко-развојних радова, 61% од укупног броја радова у 2010. години (379). Скоро половину потрошених средстава за истраживање и развој уложиле су републичка и локална управа (47,8%).

У Републици Српској у 2010. години на пословима истраживања и развоја радило је 1 534 лица, од тога су 70% истраживачи. Од укупног броја истраживача 1/3 су жене. Изражено еквивалентом пуне запослености у 2010. години пуно радно вријеме на пословима истраживања и развоја радило је 946,2 лица.

У периоду 2008 – 2010. године у Републици Српској 29,8% предузећа било је иновативно активно. Иновативност предузећа расте са њиховом величином.

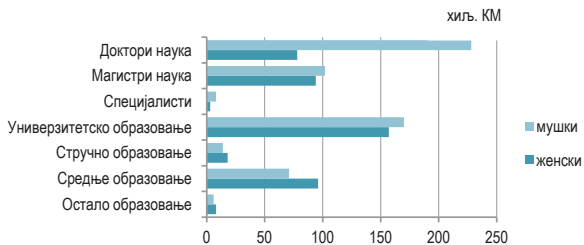
Иновативно активна су предузећа која су увела иновацију производа и/или иновацију процеса и/или су започела или прекинула иновативне активности и/или иновацију у организацији и/или иновацију у маркетингу предузећа. Технолошки иновативно активна предузећа, којих је у Републици Српској у периоду 2008 – 2010. године била 1/5, су предузећа која су увела нови или значајно побољшани производ или услугу и/или нови или значајно побољшани начин производње или испоруке, односно предузећа која су започела иновативну активност или су је прекинула до краја 2010.

Нетехнолошки иновативно активна предузећа, којих је у посматраном периоду у Републици Српској била 1/4, су предузећа која су увела нову организациону методу у пословној пракси и/или нови маркетиншки концепт или стратегију која се разликује од већ постојећих у предузећу.

У периоду 2008-2010, предузећа су, како би увела иновације у свом пословању, највише набављала машине и опрему. Веома значајним извором највећи број предузећа означио је изворе унутар самог предузећа или групе којој предузеће припада. Уведеним иновацијама већина предузећа побољшала је квалитет производа и услуга, односно повећала је или задржала већ постојеће позиције на тржишту.

26.1. Бруто домаћи издаци за истраживање и развој према секторима и изворима финансирања

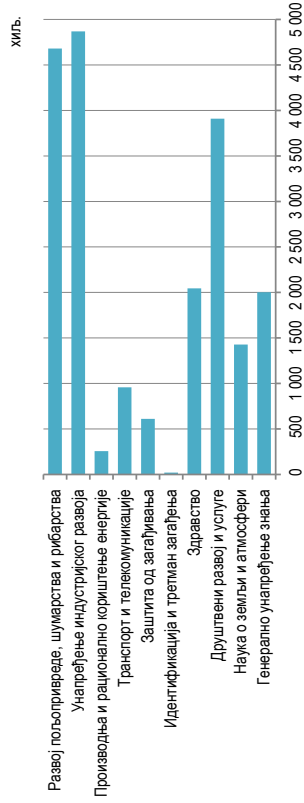
Извори финансирања	Укупно	Сектори			
		пословни	државни	високо образовање	непрофитни
2009	24 566	10 017	1 670	12 879	-
2010	20 779	8 520	2 019	10 091	149
УКУПНО	20 779	8 520	2 019	10 091	149
Финансијска средства из Републике Српске	20 284	8 496	2 019	9 620	149
Републичка и локална управа	9 935	2 624	1 990	5 172	149
Приватна и јавна предузећа	293	205	-	88	-
Непрофитне организације	4	4	-	-	-
Сопствена средства	10 052	5 663	29	4 360	-
Финансијска средства из иностранства	414	2	-	412	-
Средства заједничких институција БиХ	63	4	-	59	-
Финансијска средства из ФБИХ или ДБ	18	18	-	-	-

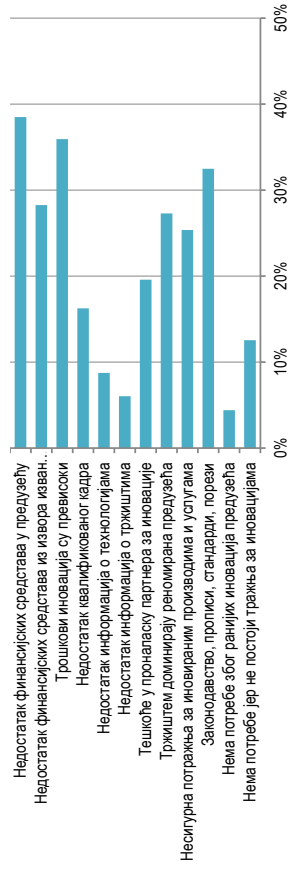
Графикон 26.1. Запослени на пословима истраживања и развоја према степену образовања, 2010.

Графикон 26.2. Предузећа у Републици Српској према иновативности, 2008 – 2010.

Графикон 26.3. Средства за истраживање и развој према друштвено—економским циљевима, 2010.

Графикон 26.4. Фактори које су предузећа означила веома значајним у ометању или спречавају иновација у пословању, 2008-2010.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА...
је највише средстава за истраживање и развој у 2010. години потрошено с циљем унапређења индустријског развоја и развоја пољопривреде, шумарства и рибарства, скоро десет милиона КМ.